

An aerial, black and white photograph of a city. A river flows through the center, with several bridges crossing it. The city is densely packed with buildings of various sizes, including residential houses and larger commercial or institutional structures. There are several parking lots filled with cars. A large, modern building with a distinctive white, curved roof is prominent in the middle ground. In the bottom right corner, there are two large, dome-shaped structures. The overall scene depicts a well-developed urban area.

Kommunale veje til vækst

Eksempler på lokale
erhvervspolitiske indsatser 2013

**Kommunale veje til vækst
Eksempler på lokale erhvervspolitiske indsatser 2013**

© KL
1. udgave, 1. oplag 2013

Pjecen er udarbejdet af KL
Forlagsredaktion: Lone Kjær Knudsen
Design: Kontrapunkt
Fotos: Colourbox og kommunale bidrag
Sats: Kommuneforlaget A/S
Tryk: Rosendahls Schultz Grafisk
Produktion: Kommuneforlaget A/S

Produktionsnr. 830046
Produktionsnr. 830046-pdf
ISBN 978-87-92907-19-6
ISBN 978-87-92907-20-2-pdf

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S
Tlf. 33 70 33 70
kl@kl.dk
www.kl.dk

Indhold

Forord 3

Indledning 4

Uddannelse og erhvervsudvikling – to sider af samme sag 6

Esbjerg Kommune – Naturvidenskab fra vugge til universitet 6

Ringkøbing-Skjern Kommune – Innovationscenter samler kompetencer og viden 8

Aarhus Kommune – Europæisk uddannelsesby i global konkurrence 10

Hjørring Kommune – Bygge- og anlægsbranchens forlængede arm 12

Lyngby-Taarbæk Kommune – Vidensby 2020 14

Erhvervsklynger – vækstmotor for erhvervslivet 16

Aarhus Kommune – Agro Food Park 16

Roskilde Kommune – Forskerpark ved DTU Risø Campus 18

Strategisk satsning på klima- og energiklynger 20

Kalundborg Kommune – Den grønne industrikommune 20

Aalborg Kommune – Den nordjyske vindmølleindustri 24

Fastholdelse og tiltrækning af virksomheder 26

Ikast-Brande Kommune – International School Ikast-Brande 26

Aarhus Kommune – One-stop-service for erhvervslivet 28

Vejen Kommune – Danish Crown placerer storslagteri i Holsted 30

Funktionelle regioner – når kommuner arbejder på tværs af grænser 32

Business Region Aarhus – En funktionel byregion 32

Udvikling Fyn – Kommunalt samarbejde om vækst 36

Serviceorienteret erhvervskontakt 38

Københavns Kommune – Key account, stjernemøder og én indgang for erhvervslivet 38

Odense Kommune – Erhvervskontakten 40

Københavns Kommune – Projekt vækstakademiker 42

International bybranding 44

Esbjerg Kommune – Danmarks EnergiMetropol 44

Aarhus Kommune – Aarhus, Danish for Progress 46

Tiltrækning af international talent 48

Københavns Kommune – International House 48

Aarhus Kommune – International Community 50

Infrastruktur har stor betydning 52

Køge Kommune – Skandinavisk Transport Center – eksempel på strategisk erhvervsudvikling 52

Lolland Kommune Dynamisk vækstregion med Femern Bælt forbindelsen 56

Aabenraa og Sønderborg Kommuner – Grænsetrekanten 58

Aalborg Kommune – Arktisk Samarbejde 60

Aktiv bosætningspolitik 62

Roskilde Kommune – Musicon i Roskilde 62

Kommuner i publikationen 64

Forord

Kommunal erhvervspolitik – eller vækstpolitik – er alt det, som påvirker virksomhedernes udviklingsmuligheder. Erhvervspolitikens virkemidler har siden kommunalreformen udviklet sig markant. Ikke mindst har den økonomiske krise og de stramme økonomiske rammer for kommunerne i de seneste år betydet, at landets kommunalpolitikere mere end nogensinde er nødt til at skabe betingelser for ressourcer, før de kan prioritere nye initiativer og forbedringer i den kommunale velfærd.

Gode rammer for vækst og jobskabelse i kommunerne er et af de vigtigste temaer på den kommunalpolitiske dagsorden. Tidligere var det primært de statslige rammebetingelser – skattetryk, infrastruktur og makroøkonomisk stabilitet – der afgjorde virksomhedernes konkurrenceevne i Danmark. Det gør de stadig væk, men i dag er det i høj grad de lokale erhvervs- og rammevilkår, som udgør de store forskelle mellem de lande, som Danmark konkurrerer med. Rammevilkår, der kan være udslagsgivende for, hvorvidt udenlandske investorer viser interesse for Danmark.

Den kommunale erhvervspolitik er derfor medvirkende til, hvordan dansk erhvervsliv klarer sig i den globale økonomi fremover, såvel som den har stor betydning for kommunens egen økonomi.

Gevinsterne ved den kommunale erhvervspolitik kan ikke måles på bundlinjen eller sættes på formel. Dertil er kommunerne for forskellige. Kommunernes forskellige styrkepositioner såvel som udfordringer betyder, at kommunerne arbejder med deres erhvervsstrategier på vidt forskellige måder. Eksemplerne i denne publikation viser, at lokal erhvervspolitik har mange strenge at trække på – og at erhvervsudvikling ikke kan forstås isoleret men i sammenhæng med den øvrige udvikling i kommunen, f.eks. demografi, infra-

struktur, sundheds- og uddannelsessystemet og de tiltag, der knytter sig hertil.

Eksemplerne er udvalgt blandt et bredt udsnit af kommuner i Danmark. KL ønsker med kortlægningen at vise, hvordan kommunerne arbejder med deres erhvervs- og vækststrategier i bred forstand, såvel som på konkrete indsatsområder.

KL vil gerne takke de mange medarbejdere i kommunerne, der har deltaget i undersøgelsen.

Jacob Bundsgaard

Formand for KL's Arbejdsmarkeds- og Erhvervsudvalg

Indledning

Det kræver visioner og politisk handlekraft i kommunerne at imødekomme nutidens udfordringer. Denne publikation præsenterer et bredt udsnit af konkrete lokale erhvervspolitiske indsatser, som har stor betydning for virksomhedernes muligheder for at skabe vækst og beskæftigelse. Eksemplerne viser, at kommunerne har fuldt fokus på, at virksomhedernes lokale rammevilkår kan gøre en forskel i den globale konkurrence

Kommunerne tager udfordringen op. De har visionerne, og strategierne er på plads til at møde hverdagens og fremtidens udfordringer, uanset om de er nationalt besluttet eller udefrakommende bestemt. Det er ikke bare i ord, men også i handling, at kommunerne og erhvervslivet arbejder tæt sammen lokalt om at møde de globale udfordringer.

Kommunernes erhvervspolitik kan ikke sættes på formel. Eksemplerne i publikationen viser, at kommunerne, på trods af forskellige styrker og udgangspunkter, finder svar og løsninger på at opfylde en lang række behov fra borgere såvel som virksomheder. Det lader sig kun gøre lokalt. Det betyder, at kommunerne arbejder med deres lokale erhvervsstrategier på vidt forskellige måder.

Det er landets kommunalbestyrelser, der beslutter på hvilke konkrete områder, kommunen har ressourcer til at understøtte lokaludviklingen. Det er borgmestre og de lokale forvaltninger, der er erhvervslivets primære kontakt og indgang til det offentlige. Kommunerne navigerer derfor både som myndighed, serviceenhed, facilitator og markedsføringskonsulent på det erhvervspolitiske område. Virksomhedernes globale konkurrencekraft forankres lokalt.

Et særligt indsatsområde, som langt de fleste kommuner har en strategi for, er, at kommunen skal medvirke til at forbedre de lokale virksomheders konkurrenceevne ved at opkvalificere arbejdsstyrken, så man lokalt kan imødekomme virksomhedernes behov for arbejdskraft. I kommuner med en klynge af virksomheder indenfor en bestemt branche, sættes der strategisk på at fastholde virksomhederne i kommunen ved måletrettet at uddanne personer indenfor en specifik fagdisciplin, fx etablering af vidensmiljø, fokus på naturvidenskab igennem hele uddannelsessystemet og samarbejdsmodeller med erhvervsskoler og voksenuddannelser med henblik på at få dygtiggjort folk til et bestemt håndværk.

Mange kommuner huser internationalt orienterede virksomheder og ønsker at trække endnu flere investeringer til. Derfor målretter kommunerne fx indsatsen for at markedsføre byen internationalt, såvel som at der investeres i at klargøre erhvervsarealer til industrivirksomhed, endda før kommunen har sikkerhed for, at det tiltrækker virksomheder fra nær og fjern. Strategisk langsigtede investeringer er en del af den lokale erhvervspolitik.

Kommunerne ændrer sig organisatorisk. Der etableres one-stop-shops for erhvervslivet såvel som internationale skoletilbud og netværk til de ansattes familier og børn. Kommunerne indgår i netværk og arbejdsgrupper med erhvervslivet og statslige myndigheder for at finde og skræddersy de rigtige løsninger til at understøtte rammerne for det lokale erhvervslivs vækst.

Derudover er flere kommuner gået sammen i forpligtende samarbejder for både at stå stærkt i den internationale konkurrence,

og fordi den enkelte kommune kan supplere egne lokale styrker, fx på turismeområdet, udvikling af erhvervsklynger og i beskæftigelsesprojekter med at få ledige i arbejde ved opsøgende virksomhedskontakt.

Verdens efterspørgsel efter energiløsninger vil vokse med mere end en tredjedel frem til 2020. Kommunerne satser i forskelligt omfang på at styrke virksomhedernes rammevilkår på klima og energiområdet. Der er et stort eksportpotentiale på feltet, og kommunerne har en stor interesse i, at de lokale virksomheder kan udvikle sig og udnytte deres potentiale – og forblive i kommunen. Derfor investeres der i ny infrastruktur til at opfylde bl.a. vindmølleindustriens særlige logistikbehov.

Kommunerne er generelt erhvervslivets facilitatorer, som bringer virksomheder eller andre parter sammen lokalt, så de kan profitere af hinanden og forretningsudvikle i kommunen. Den nære dialog mellem kommunen – oftest via byens borgmester og det lokale

erhvervsliv, fører til lokale projekter som en forskerpark indenfor cleantech eller et Campusmiljø.

Den lokale erhvervspolitiske indsats handler ikke kun om at forbedre rammevilkår for erhvervslivet. Den handler også om, at udvikle byen til en lokalitet, hvor der er attraktivt at bo, arbejde og studere. Alt efter hvilken kommune, der er tale om, er der både eksempler på en målrettet indsats for at få de studerende til at blive i byen og byens borgere til at arbejde i kommunen.

Formålet med denne publikation er at vise bredden og mulighederne i den lokale erhvervspolitik og give et billede af, hvordan kommunerne trods forskellige forudsætninger og styrker, arbejder med at udvikle kommunen og understøtte erhvervslivets muligheder for vækst. Og det står klart, at erhvervspolitik – eller vækstpolitik – står højt på den kommunalpolitiske dagsorden. *Der er mange kommunale veje til vækst.*

Uddannelse og erhvervsudvikling – to sider af samme sag

Kommunerne står med en række kendte udfordringer i forhold til understøttelse af virksomhedernes vækst og konkurrenceevne, der bl.a. forudsætter et løft af arbejdsstyrkens kvalifikationer og et bedre match mellem udbud af arbejdskraft i kommunen og de lokale virksomheders behov

Esbjerg Kommune Naturvidenskab fra vugge til universitet

Esbjerg Kommune har godt 115.000 indbyggere og er dermed Danmarks femte største kommune. Befolkningsudviklingen i kommunen har i de seneste år været stabil. Frem til 2025 viser den demografiske udvikling i Esbjerg, at der bliver færre børn og færre i den erhvervsaktive alder, samtidig med at der bliver flere ældre. Et billede, der kan genkendes over det meste af landet.

Kommunen har en høj specialisering inden for energi/miljø. Derudover er det de traditionelle erhvervsområder, der dominerer billedet med flest beskæftigede inden for bygge/bolig og fødevarerområdet. Imidlertid viser udviklingen i Esbjerg et skift i erhvervsstrukturen, idet antallet af beskæftigede indenfor transport og fødevarerområdet er faldende, mens beskæftigelsen inden for møbel- og tekstilindustrien, turisme og især energi/miljø er stigende.

De beskæftigede borgere i kommunen har en erhvervsindkomst, som ligger en anelse under landsgennemsnittet. Uddannelsesniveautet i den private sektor er lavere end landsgennemsnittet. Det højeste uddannelsesniveau findes inden for medico/sundhed og energi/miljø.

Esbjerg Kommune står stærkt på dele af uddannelsesområdet – specielt i forhold til erhvervsuddannelser og mellemlange uddannelser, med en markant fordel på energiområdet, specielt offshore- og vindenergi, samt en naturlig styrke med sin internationale havn.

Esbjergs udfordring er samtidig, at væksten i andelen af borgere med en lang eller mellemlang videregående uddannelse de seneste 10 år er lavere i kommunen i forhold til resten af den syddanske region. Esbjerg har svært ved at fastholde de højtuddannede i kommunen. Esbjergs andel af videntunge og innovative virksomheder er endvidere relativt lav.

Esbjerg har derfor i 2008 vedtaget en overordnet vision i *VækstStrategi for Esbjerg Kommune*, der danner omdrejningspunkt for kommunens erhvervspolitiske strategiske indsatser i årene frem mod 2015.

Esbjerg Kommunes vision er, at

- kommunen i 2015 er en sammenhængende kommune med energi i uddannelse, erhvervsudvikling og turisme.
- kommunen er Danmarks centrum for energiteknologi med en stærk virksomhedsklynge samt et stærkt uddannelses- og forskningsmiljø.

Esbjerg Kommune investerer nu markant på uddannelses- og udviklingsmulighederne indenfor naturvidenskaben – lige fra børnehave og frem til de lange videregående uddannelser i kommunen.

Den prioriterede indsats tager afsæt i Esbjergs styrkeposition som Danmarks Energi-Metropol baseret på en stærk erhvervsklynge og en ambition om et stærkt uddannelses- og forskningsmiljø. Indsatsen bliver udmøntet på baggrund af kommunens *Videnstrategi – Naturvidenskab og naturvidenskabelige Metoder*, der er en udløber af kommunens vækststrategi og er blevet til i et tæt samarbejde med Esbjerg Erhvervsudvikling.

Esbjerg og erhvervslivet samarbejder i tæt dialog om efterspørgslen på naturvidenskabelig viden via netværk på tværs af erhvervsliv, dagtilbud, skole og uddannelsesinstitutioner. Der er bred enighed blandt alle parter om at uddannelse og erhvervsudvikling hænger sammen, hvis der skal skabes mere udvikling i kommunen.

Naturvidenskab og naturvidenskabelige arbejdsmetoder har ikke fyldt mere i under-

visningen end andre fag. Esbjerg skaber derfor nye læringsmiljøer for børn og unge i hele uddannelsessystemet – fx natur og bevægelse i dagtilbud og udeskole i folkeskolen, med henblik på progression i læring fra dagtilbud til universitetsniveau. Den fokuserede uddannelsesrettede indsats skal skabe kreative og innovative kompetencer indenfor naturvidenskab, som både er afgørende for Esbjerg Kommunes erhvervsmæssige udvikling og væksten generelt i Danmark.

Vidensstrategien adskiller sig fra andre kommuners indsatsområder ved at fokusere markant på naturvidenskab og naturvidenskabelige arbejdsmetoder. Kommunens særlige know-how inden for energi og miljøområdet anvendes til at genere flere studerende og flere uddannelser i kommunen, så det matcher erhvervslivets behov fremover.

Indsatsområder i Videnstrategi – Naturvidenskab og Naturvidenskabelige Metoder:

- Læringskompetencer – evnen til at børn, unge og studerende fokuserer på og behersker det naturvidenskabelige sprog
- Fokus på at bevare glæde og erfaringsdannelsen i tilgangen til naturvidenskab
- Skabe kobling og refleksion over den naturvidenskabelige viden med andre fag og områder
- Arbejde innovativt og anvendelsesorienteret med naturvidenskabelige arbejdsmetoder
- Inddrage det omkringliggende samfund, natur og erhverv
- Tænke naturvidenskabelige arbejdsmetoder ind på alle niveauer
- Samarbejde på alle niveauer med inddragelse af erhvervslivet, så der sikres bred deltagelse i indsatserne

Ringkøbing-Skjern Kommune

Innovationscenter samler kompetencer og viden

Ringkøbing-Skjern Kommunes virksomheder og styrkepositioner findes primært indenfor landbrug og fødevarer, turisme, produktionsindustri og grøn energi. Strukturudviklingen i landbrug og fødevarerhvervet, såvel som i metalindustrien, er underlagt kraftig international konkurrence, der udmønter sig i stigende krav om effektivisering og teknologisk fornyelse. Det udfordrer både kommunen og områdets virksomheder.

Ringkøbing-Skjern Kommune er særlig ramt af den negative økonomiske udvikling i Danmark og har oplevet en høj stigning i ledigheden. Ledigheden er dog stadig lavere end resten af Midtjylland og Danmark som helhed. Den demografiske udvikling udfordrer ikke mindst Ringkøbing-Skjern. Kommunens arbejdsstyrke forventes at falde yderligere samtidig med, at antallet af ældre stiger markant. Et omfattende analysearbejde "Vækst i Ringkøbing-Skjern området" viser nemlig, at øget fraflytning fra kommunen kan blive en ond spiral for kommunens borgere såvel som økonomi fremover.

Ringkøbing-Skjern har derfor med vedtagelsen af "Vækstpolitik 2013-2016" sat konkret handling på udfordringerne, med henblik på at vende udviklingen i kommunens arbejdsstyrke såvel som at bremse op for det "Brain Drain" fra kommunen, som uddannelsesfraflytningen er et udtryk for.

Ringkøbing-Skjern Kommunes vision er, at

- sikre høj velstand i kommunen ved at satse på produktion og viden gennem et offensivt partnerskab med erhvervslivet om gode rammevilkår, markant mere uddannelse og innovation inden for industri, fødevarer, energi og turisme.
-

I realiseringen af kommunens ny vækstpolitik, har et enstemmigt byråd i Ringkøbing-Skjern vedtaget, at der konkret skal tages fat på opkvalificering af områdets arbejdskraft på seks videnstrategiske indsatsområder:

- Flere gennem uddannelsessystemet
- Kompetenceløft af ufaglærte
- Efter- og videreuddannelse af faglærte
- Entreprenørskab i hele uddannelsessystemet
- Lokal innovationsfremme
- Flere højtuddannede

Videnstrategien danner grundlag for et bredt samarbejde mellem arbejdsmarkedets aktører med fælles politisk fokus for erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsespolitikken. En lang række aktører, både i og udenfor den kommunale organisation, er således involveret i udmøntningen af de strategiske indsatsområder, der involverer aktører fra erhvervsserviceområdet, lokale uddannelsesinstitutioner, fagforeninger med flere, i konkrete aktiviteter som skal være med til at styrke omstillingsevnen og skabe vækst i form af højere uddannelsesniveau og mere innovation i kommunen.

Resultater af Ringkøbing-Skjerns Videnstrategi (2010)

I Ringkøbing-Skjern Kommune var der i 2011 ca. 800 unge med en studentereksamen, som enten havde et ufaglært job eller var på offentlig forsørgelse. Gennem en håndholdt indsats i kommunen er det lykkedes at få de unge videre i uddannelse, og således er tallet reduceret med ca. 50 pct. i 2012.

Et tæt samarbejde mellem kommunens beskæftigelsesafdeling, ungdommens uddannelsesvejledning og lokale ungdomsuddannelser har betydet, at Ringkøbing-Skjern Kommune indtager en 6. plads med 93,2 pct. i forhold til målet om, at 95 pct. af en ungdomsårgang gennemfører en ungdomsuddannelse inden 2015 (Profilmodel 2010, UNI-C Statistik & Analyse).

De mange fyringsrunder i Vestas har påvirket Ringkøbing-Skjern negativt, men med en tidlig indsats og fokus på mulighederne i internationale fonde, har kommunen set sig i stand til at hjælpe de ledige. Kommunen har i samarbejde med andre kommuner fået bevilget midler fra EU's globaliseringsfond til opkvalificering af fyrede Vestas medarbejdere. Det har bl.a. betydet, at Ringkøbing-Skjern Kommune ligger på en 2. plads over uddannelse af ufaglærte. I 2012 opkvalificeres 43,2 pct. ledige 3F'ere i Ringkøbing-Skjern Kommune med en uddannelse (Ugebrevet A4 den 2. oktober/www.jobindsats.dk).

Et af de helt konkrete initiativer, som samarbejdet har givet sig udslag i, er kommunens beslutning om at etablere et innovationscenter (Innovest), der bl.a. skal huse videregående uddannelser og samle erhvervslivet i netværks- og klyngedannelser. Innovationscenteret skal understøtte den omstilling, kommunens virksomheder står over for i fremtiden, hvor innovation, udvikling og evnen til at omsætte viden til nye produkter, er afgørende. Etableringen af Innovationscenteret er inspireret af Campus Varberg i Sverige.

På mange punkter ligner Varberg og Ringkøbing-Skjern Kommuner hinanden. For ganske få år siden mistede Varberg et stort antal ufaglærte arbejdspladser og kommunen udviklede sig til at blive en fraflytningskommune. Varberg Kommune tog udfordringen op med en vision om at vende udviklingen og opkvalificere befolkningen med udgangspunkt i virksomhedernes behov. I år 2000 blev Campus Varberg etableret.

I dag har Campus Varberg årligt mellem 1.100-1.300 studerende, som via uddannelser placeret fra bl.a. universiteter og højskoler, erhverver sig kompetencer der er tilpasset specielt til områdets erhvervsliv og styrker. Det giver de studerende en direkte vej ud i beskæftigelse, fordi erhvervslivet indgår som en aktiv del i uddannelserne på forskellige niveauer. Samtidig er erfaringerne fra Varberg, at mange studerende efterfølgende

starter op for sig selv på egnen. Campus Varberg indeholder fx en enhed, som driver og initierer udviklingsprojekter i samarbejde med erhvervslivet. En projektstyring, som virksomhederne typisk ikke selv har tid til.

I dag er udviklingen vendt og Varberg Kommune er nu en tilflytningskommune med udpræget iværksætterånd. I 2010 blev Varberg kåret til Sveriges vækstkommune nummer et.

Ringkøbing-Skjern Kommune har ladet sig inspirere af de dokumenterede positive effekter fra Varberg Kommune og første etape af etableringen af et innovationscenter er vedtaget. Et 14.000 kvadratmeter stort center bliver nu opført i kommunen. Centret skal huse Ringkøbing-Skjern Forsyning A/S, Ringkøbing Fjord Erhvervsråd og Erhvervscentret, uddannelsesinitiativet, kontorhotel samt erhvervslejemål for vidensvirksomheder.

I den første etape bliver Ringkøbing-Skjern Forsyning A/S den væsentligste aktør. Med udviklingen inden for forsynings- og energisektoren har Ringkøbing-Skjern Forsyning A/S et stort behov for at kunne rekruttere velkvalificerede medarbejdere. Derudover planlægger kommunen at indgå samarbejdsaftaler med de videregående uddannelser i området; Aarhus Universitet Herning, VIA University College og Erhvervsakademi MidtVest.

Aarhus Kommune

Europæisk uddannelsesby i global konkurrence

Aarhus Kommune har et veludbygget viden- og uddannelsesmiljø med Aarhus Universitet blandt verdens top 100 og VIA University College som Danmarks største professionshøjskole. Det gør Aarhus Kommune til én af Nordeuropas førende uddannelsesbyer.

Hele Aarhusområdet huser lidt over 1 mio. indbyggere indenfor en times kørsel fra Aarhus. Næst efter Hovedstadsområdet, har Aarhusområdet det største udbud af arbejdskraft og den næsthøjeste andel af højtuddannede. Byens befolkning vokser med ca. 4.000 om året og antallet af studerende på videregående uddannelse er vokset fra 38.000 i 2005 til over 50.000 i 2012. Der er

en markant nettotilflytning for aldersgruppen 18-23 årige. I Aarhus er 22 pct. af befolkningen i 20'erne, hvilket er dobbelt så meget som landsgennemsnittet.

Tallene for nettotilflytninger mellem Aarhus og andre kommuner viser imidlertid også, at Aarhus ikke fastholder alle nyuddannede fra områdets uddannelsesinstitutioner. Andelen af unge højtuddannede mellem 30 og 34 år er faldet fra 13 til 10 pct. i perioden 1992-2007. Til sammenligning, er tallet steget fra 27 til 39 pct. i København og Frederiksberg Kommuner, i samme periode. Aarhus oplever en nettoaflytning af 25-35 årige til især omegnskommunerne og hovedstadsområdet.

Den internationale konkurrence om talent og viden er hård og Aarhus Kommune er udfordret af den øgede globale efterspørgsel efter velkvalificeret arbejdskraft, der forventes at være stigende i de kommende år. Det er en stor udfordring at tiltrække højtuddannede fra udlandet til Aarhus.

Aarhus Kommune har i *Aarhus Kommunes planstrategi 2008* vedtaget at sætte målet ind i forbindelse med udviklingen af byen som en uddannelsesby, for yderligere at tiltrække og fastholde virksomhedernes behov, for veluddannet arbejdskraft i kommunen.

Aarhus Kommunes vision for 2030 er, at

- Aarhus skal vokse med 75.000 indbyggere, 50.000 arbejdspladser, 50.000 boliger og 15.000-20.000 studerende i forhold til 2005.
 - Aarhus bliver en international førende viden- og uddannelsesby og Storaarhus bliver et af Nordeuropas mest attraktive arbejdsmarkeder med et tilstrækkeligt udbud af velkvalificeret arbejdskraft.
-

Den generelle vision suppleres i kommunens erhvervsplan med en overordnet vision for den erhvervs- og bypolitiske indsats i *Do Business with Aarhus – Handlingsplan for 2012 og 2013*.

Aarhus Kommune har endvidere med afsæt i kommunens vision vedtaget en ny uddannelsesstrategi i 2011, *Uddannelses- og Talentstrategi for Aarhus 2011-2014*, der bygger videre på de seneste ti års skiftende uddannelsesstrategier, og indeholder konkrete indsatser, inden for flg. områder:

- Den aktuelle indsats, herunder Campus Aarhus, studiejobs, International Community, praktikpladser, Studenterhuset og iværksætterstrategien
- Den attraktive by, herunder studieboliger, infrastruktur, mangfoldighed, inddragelse af studerende og fritidsaktiviteter
- Flere i uddannelse, herunder 95 pct. – målsætningen og efter- og videreuddannelse
- Udvikling af talentarbejdet, herunder talentkonference og flere faglige konferencer
- Forpligtende samarbejde mellem aktørerne.

Foreløbige resultater af Uddannelses- og talentstrategien for Aarhus

- Stigning i antallet af studerende i byen fra cirka 38.000 i 2005 til over 50.000 i 2012.
- En mere sammenhængende uddannelsesby med et forbedret samarbejde både mellem uddannelsesinstitutionerne (via dialogmøder og Campus Aarhus) og til erhvervslivet (via studentervæksthuse og forsknings- og samarbejdsprojekter).
- Stabilitet vedr. Studenterhusets drift og dermed sikringen af en mødeplatform for studerende, internationale studerende og erhvervslivet gennem sociale og faglige arrangementer.
- En styrkelse af praktikpladssituationen over landsgennemsnittet i perioden 2005-2011 via samarbejdet i "Praktikplads til alle", herunder en omfattende phoner kampagne blandt mere en 2.000 virksomheder, der skaber konkrete praktikpladser til unge på erhvervsuddannelserne.
- Etablering af en ny international skole og børnehave, som bliver IB-certificeret og indgår i fødekæden til IB-certificeret internationalt gymnasium på Langkær Gymnasium.
- Flere studiejobs via StudiejobAarhus, der i perioden 2008-2011 gennem en omfattende virksomhedsopsøgende indsats skabte både konkrete studiejobs og øget bevidsthed om mulighederne for at overføre viden fra studerende til erhvervslivet.

Hjørring Kommune

Bygge- og anlægsbranchens forlængede arm

Hjørring Kommunes styrkepositioner er primært natur og turisme, infrastruktur og havn, kultur og håndværk samt offentlige arbejdspladser. Et af kommunens styrkeområder er særligt bygge- og anlægsbranchen, hvor EUC Nord uddanner en stor del af de lokale håndværkere i murer- og tømrerfagene.

Kommunen er udfordret i forhold til fastholdelsen af de unge i kommunen, som flytter fra kommunen for at få en uddannelse. Størstedelen flytter kun tilbage, hvis der er et jobmarked, hvor de kan bruge deres uddannelse. Derudover har de unge ofte i uddannelsesstiden fået sig en partner, der ligeledes søger jobmuligheder. Et er, om de får job i Hjørring Kommune. Et andet er, om de bosætter sig og betaler skat i kommunen. Det afhænger af, om kommunen kan opfylde deres krav og ønsker mindst ligeså godt som nabokommunerne.

Tidligere oplevede kommunen, at det var virksomhederne, der trak arbejdskraft til området. I dag placerer virksomhederne sig, hvor den nødvendige arbejdskraft findes eller kan tiltrækkes. Denne tendens påvirker såvel Hjørring Kommune som andre kommuner i Danmarks yderområder.

For Hjørring Kommune handler det derfor om at tiltrække eller fastholde borgere og arbejdskraft til virksomhederne, for at gøre kommunen mere attraktiv som bosætnings- og erhvervskommune. Konkurrencedygtighed i fremtidens byggeri kræver arbejdskraft, der kan mere end blot håndværket, da der både skal arbejdes tværfagligt og være kreativitet og innovation.

Med udgangspunkt i befolkningsudviklingen og kommunens erhvervsstruktur har Hjørring Kommune vedtaget en overordnet strategi for kommunens udvikling frem mod 2025. Den har som mål at skabe balance mellem et pulserende liv for kommunens unge og ældre højne kompetenceniveauet, samt fastholde og udvikle arbejdspladser.

I Kommunens udviklingsplan fra 2011, har byrådet vedtaget, at der skal iværksættes en prioriteret indsats på følgende 3 områder:

- Unge og uddannelse.
- Erhvervsudviklingen – fokus på lokale styrker.
- By- og boligmiljøer – attraktive og differentierede.

Et konkret resultat af kommunens strategi, er etablering af HåndværkerAkademiet, der er et efteruddannelsescenter for bygge- og anlægsbranchens små og mellemstore håndværks-, rådgivnings- og servicevirksomheder.

HåndværkerAkademiets vision er, at

- det skal være et mødested, hvor håndværkere, virksomheder og uddannelsesinstitutioner samarbejder om at skabe ny viden i de åbne værksteder eller gennem projekter.
 - det er et dansk kraftcenter på området.
-

HåndværkerAkademiet blev indviet 10. juni 2010, som resultat af et godt udviklings-samarbejde mellem EUC Nord og Hjørring Kommune, med stor involvering og støtte fra brancheorganisationer og virksomheder i Vendsyssel samt opbakning fra nabokommunerne.

HåndværkerAkademiet har til formål at give mestre og svende viden til at fremme et smartere, mere energirigtigt og mere effektivt byggeri i fremtiden. Viden der – i samarbejde med forskere, undervisere, lokale håndværksmestre og entreprenører – medvirker til udvikling af håndværkets kvalitet. En tæt kobling mellem teori og praksis bygger bro mellem innovation og godt håndværk.

På HåndværkerAkademiet er der fokus på de mange komplekse opgaver i forbindelse med lavenergibyggeri, digitalt byggeri, arbejdsmiljø og ledelse. Fx er landets første samlede uddannelse for energioptimering af boliger opstået på akademiet. Og fra januar 2011 har Håndværkerakademiet, Hjørring

Kommune og AAU samarbejdet om at fremme vidensspredning omkring energirigtigt byggeri. Desuden er samarbejde om ledelse og samarbejdsprocesser på byggepladsen et yderligere eksempel på resultater af etableringen af akademiet.

Med HåndværkerAkademiet styrkes virksomhedernes muligheder for udvikling og vækst gennem øgede kompetencer. Passivhuse og energioptimering har også fået fokus, hvilket kommunen har draget fordel af. Kommunens planlæggere, teknikere, byggesagsbehandlere og bygherrerådgivere har fra Håndværkerakademiet fået en teoretisk og praktisk introduktion til energieffektivisering og byggetekniske principper.

"Med den nye overbygning har skolen i tæt samarbejde med branchen lagt grunden til et helt nyt og nødvendigt kapitel i håndværkets historie. Byggeriet har brug for, at også håndværkere har viden til at agere kreativt og innovativt i tværfaglige teams på byggepladserne, og der er helt klart behov for at fokusere på og opprioritere videre- og efteruddannelse i håndværksfagene".

Professor Lene Tanggaard, Aalborg Universitet (Nordjyske, 9. juni 2010).

Lyngby-Taarbæk Kommune

Vidensby 2020

Lyngby-Taarbæks styrkeposition er en specialisering inden for videnstunge erhverv, med et af Europas førende tekniske universiteter (DTU), gode folkeskoler, gymnasier og erhvervsskoler. 18 pct. af borgerne i kommunen har endvidere en videregående uddannelse.

Undersøgelser viser også, at Lyngby-Taarbæk er udfordret på sine styrkepositioner. Nogle af kommunens erhvervsarealer skal udvikles og omdannes for at blive attraktive for erhvervslivet igen, såvel som kommunens grønne profil skal skærpes. At være en grøn kommune handler i fremtiden ikke kun om natur, parker, søer og skove. Fremtidens "grønne" konkurrence kommer også til at handle om klima og grøn teknologi. Dertil kommer, at kommunens detailhandelsposition er udfordret af nye storecentre på Sjælland. Det sætter velfærdsydelse under pres, både økonomisk og i forhold til borgernes stigende forventninger og behov.

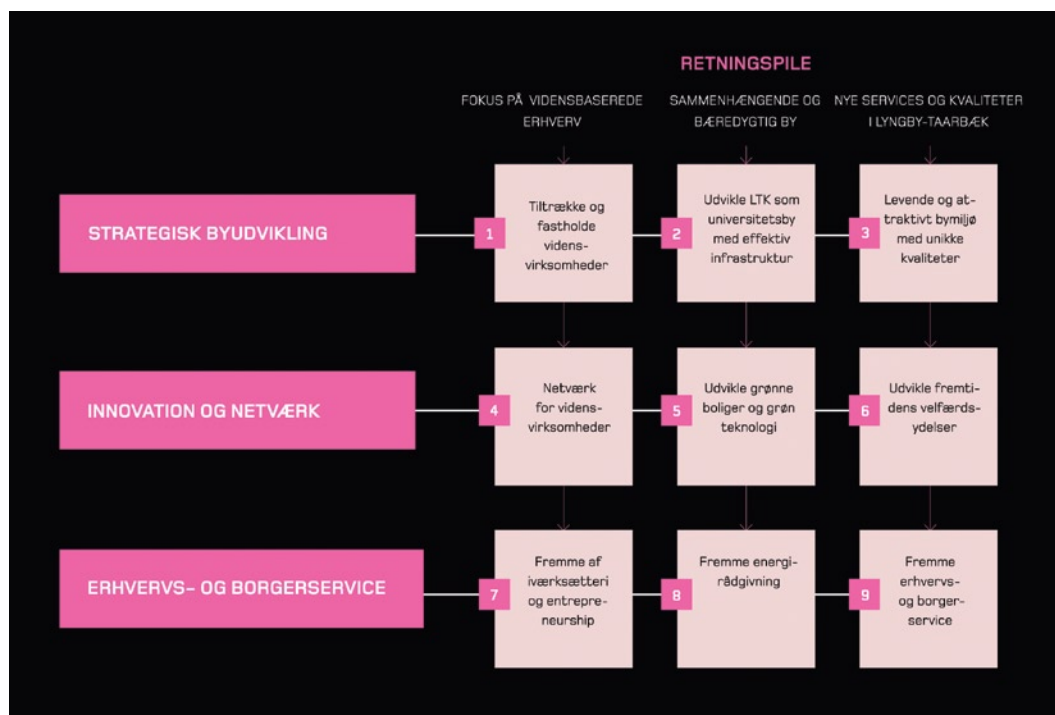
Undersøgelser konkluderer, at byens aktiver ikke hænger godt nok sammen. Den kollektive transport til og fra DTU, K-Nord (Lyngbys handelsskole og erhvervsakademi) og

de vigtigste erhvervsområder er ikke optimal. Men også de mentale koblinger vurderes at være for svage. Det er fx ikke synligt i bybilledet, at et stort anerkendt universitet ligger i byen.

På baggrund af styrkepositioner og udfordringer har Lyngby-Taarbæk Kommune formuleret en vision for *Vidensby 2020* i en task force bestående af repræsentanter fra erhvervslivet, handlen, uddannelsesinstitutionerne og Lyngby-Taarbæks administrative ledelse og politiske Udviklings- og Strategiudvalg.

Udgangspunktet for visionen er, at forbedre livskvalitet og velfærdsydelser, bæredygtig og grøn byudvikling, en mere attraktiv handelsby, et stærkere forsknings- og uddannelsesmiljø og vækst i områdets videnstunge erhverv, ikke er modsætninger. Tværtimod skal der udvikles fælles og sammenhængende løsninger på de udfordringer, der er skitseret i partnerskaber mellem virksomheder, uddannelsesinstitutioner, kommune og regionale samarbejdspartnere. Det er Vidensbyens lokale vækstmodel.

Visionen for Vidensby 2020 er, at Lyngby-Taarbæk Kommune

- er en af Nordeuropas førende videns- og universitetsbyer.
- er en førende uddannelsesby med høj kvalitet, bredt udbud og et generelt højt uddannelsesniveau.
- er et internationalt orienteret knudepunkt for arbejdskraft, kultur og handel.
- er et område, kendetegnet ved bæredygtig vækst, velfærd og byudvikling.

For at nå målene arbejdes der med at skabe vækst i forhold til ni indsatsområder jf. figur

Desuden er der oprettet en medlemsbaseret forening. De stiftende medlemmer af Forenin-

gen Lyngby-Taarbæk Vidensby er DANICA, Haldor Topsøe, Pihl & Søn og COWI, Danmarks Tekniske Universitet, Talenternes By, Almene Boligselskaber i Lyngby og Lyngby-Taarbæk Kommune. Medlemmerne kan deltage i de mange videns- og idénetværk, få indflydelse på udviklingen, søsætte konkrete projekter og påvirke erhvervs- og byudviklingen i tæt samarbejde med foreningens bestyrelse og sekretariat.

Vidensbystrategien er desuden den strategiske overliggende på Lyngby-Taarbæk Kommunes netop vedtagne kommuneplanstrategi, *Grønt Lys*. Den formulerer en byvision, der vil medføre byfortætning med flere boliger og mere byliv, mere fokus på at tiltrække videnshverv og bedre transportmuligheder.

Erhvervsklynger – vækstmotor for erhvervslivet

Kommunernes styrke er at kunne understøtte en klyngeorienteret udvikling for en række virksomheder inden for samme branche, med udgangspunkt i kommunens eksisterende industri. Erhvervsudviklingen har en afgørende betydning for kommunalbestyrelsernes vision for at kunne skabe arbejdspladser i deres respektive kommuner. De store internationalt orienterede virksomheder i kommunerne er i sig selv en drivkraft for tiltrækning af nye virksomheder, der orienterer sig mod erhvervs- og udviklingsklynger, men det kræver de rette rammebetingelser

Aarhus Kommune Agro Food Park

Aarhus Kommune samarbejder tæt med erhvervsliv, forskning, viden samt uddannelsesinstitutioner om at opbygge og udvikle en række viden- og innovationsmiljøer. Det er miljøer, der er centrale aktiver i forhold til kommunens udfordring og målsætninger med at skabe nye arbejdspladser og tiltrække flere studerende.

Aarhus indgår på forskellig vis i arbejdet med at udvikle og markedsføre Agro Food Park. Kommunen deltager som udviklingspartner, i forhold til at få udviklet og implementeret den første masterplan for Agro Food Park, og som medinvestor i konkrete udviklingsprojekter.

Kommunen søger som planmyndighed at understøtte udviklingen af Agro Food Parks fysiske identitet og infrastruktur via kommune- og lokalplaner. Og kommunen deltager som innovationspartner i udvikling, test og demonstration af nye løsninger og produkter i samspil med erhvervslivet og forskning, viden og uddannelse med afsæt i Aarhus Kommunes driftsområder.

Visionen for Agro Food Park er,

- at Agro Food Park skal være en af verdens fem stærkeste vidensklynger inden for landbrugs- og fødevarerhvervet med en akse mod sundhed og særligt fokus på bioøkonomi.
- at der i 2020 arbejder 3.000 videnmedarbejdere i Agro Food Park.

Aarhus Kommune har i 2010 besluttet at støtte udviklingen af Agro Food Park med 2,3 mio. kr. i perioden 2011-2013. Dette med henblik på at realisere følgende mål:

- Tilvækst på 600 videnmedarbejdere gennem vækst i eksisterende virksomheder og tilgang af nye virksomheder til området.
- Tilvækst på i gennemsnit 10 pct. pr. år, hvad angår Agro Food Park miljøets evne til at tiltrække udviklings- og innovationsmidler fra nationale og internationale programmer og puljer.
- Tiltrækning af minimum en større statslig investering (> 20 mio. kr.) – fx i form af medfinansiering af ny viden institution, eller innovationsprogram med base i Agro Food Park.

Status på udviklingen af Agro Food Park er, at der er blevet opført et nyt innovationshus, som har betydet en tilgang af 17 virksomheder og 120 videnmedarbejdere samt en tilgang af både danske og udenlandske virksomheder såvel som videninstitutioner. Derudover er der opbygget et Agro Food Park community og netværk, der styrker samarbejdet mellem virksomhederne beliggende i Agro Food Park samt til virksomheder og interessenter udenfor Agro Food Park.

Yderligere har Agro Food Park styrket miljøets internationale relationer gennem deltagelse og strategisk samarbejde i det euro-

pæiske netværk European Food Alliance, der består af ni succesfulde europæiske fødevarerkluger. Det styrker tillige markedsføringen og kendskabet til Agro Food Park, den danske viden- og kompetencebase på fødevarerområdet i al almindelighed, såvel som det fører til nye aktiviteter i kommunen.

Agro Food Park har medvirket til at sikre, at "Food Festival – Danmarks nye madfestival", der har ambitioner om at blive nordens største madbegivenhed, afholdes i Aarhus i 2012 og 2013.

Roskilde Kommune

Forskerpark ved DTU Risø Campus

Universitetsbaseret cleantech forskerpark

Roskilde Kommune er gået sammen med en række partnere (DTU, SEAS NVE, Siemens A/S, Roskilde Universitet og Region Sjælland) i bestræbelserne på at realisere en forskerpark for cleantech-aktiviteter. Ambitionen er, at skabe en unik bæredygtig forskerpark ved DTU Risø Campus med tæt tilknytning til forskningsmiljøerne på DTU Risø og Roskilde Universitet.

Forskerparken skal knytte bånd mellem virksomheder og skal tilbyde adgang til unikke test- og demonstrations faciliteter.

Roskilde Kommune vision er, at

- blive Europas førende forsknings- og erhvervsklynge for cleantech-virksomheder.

Forskerparkens areal er 50 hektar og vil fuldt udbygget rumme 3.000-4.000 arbejdspladser.

Nyt grønt internationalt kraftcenter

Kombinationen af førende forskningsinstitutioner, testfaciliteter og en forskerpark med innovative virksomheder vil øge muligheden for synergi gennem en kommerciel udnyttelse af den viden, som DTU og Roskilde Universitet besidder inden for cleantech.

Allerede i dag er forskningen på DTU anerkendt for at have skabt resultater, som har gjort en forskel i verden. Derfor bygger forskerparken videre på de erfaringer, DTU har inden for cleantech.

Danmarks grønne dynamo

Forskerparken vil blive et forbillede, som kan bidrage til at realisere målsætningen om Danmark som verdens grønne laboratorium og visionen om uafhængighed af fossile brændsler i 2050.

Det er ambitionen, at forskerparken skal være bæredygtig hele vejen igennem og i videst mulig omfang forsynes med alternative energikilder. Dette skal ske via et åbent og fleksibelt system som sikrer, at man i fremtiden får muligheden for at tilkoble energikilder i takt med, at teknologien udvikles og bliver rentabel.

Den nye forskerpark som forventes igangsat ultimo 2013.

Strategisk satsning på klima- og energiklynger

Verdens efterspørgsel efter energiløsninger vil vokse med mere end en tredjedel frem til 2020. Den stigende efterspørgsel med deraf følgende prisstigninger vil udfordre erhvervsstrukturen i Danmark. En strategisk satsning på energi vil, udover de samfundsmæssige fordele, også have en kommerciel betydning og stort eksportpotentiale. Kommuner med styrker på klima og energiområdet satses i stigende grad lokalt, nationalt – og globalt

Kalundborg Kommune Den grønne industrikommune

Kalundborg Kommunes styrke er en række store industrivirksomheder, der udgør en vækstmotor for erhvervslivet i kommunen. Kommunen rummer også en bred vifte af mindre virksomheder inden for service, håndværk og transport samt Kalundborg Havn, som er Danmarks tredjestørste målt i godsomsætning.

Kalundborg er den største industrikommune på Sjælland udenfor Hovedstadsområdet. Kommunen understøtter en klyngeorienteret udvikling med afsæt i den eksisterende industri i kommunen inden for cleantech og medico, hvor Kalundborg står særlig stærkt.

Knap 40 pct. af beskæftigelsen i den sjællandske region er lokaliseret i Kalundborg Kommune. Heraf udgør medico og sundhed 20 pct. af den samlede beskæftigelse.

I Kalundborg Kommune er der en større andel yngre og ældre end i resten af landet. Derudover er antallet af personer på offentlig forsørgelse højere end gennemsnittet i Øst-danmark.

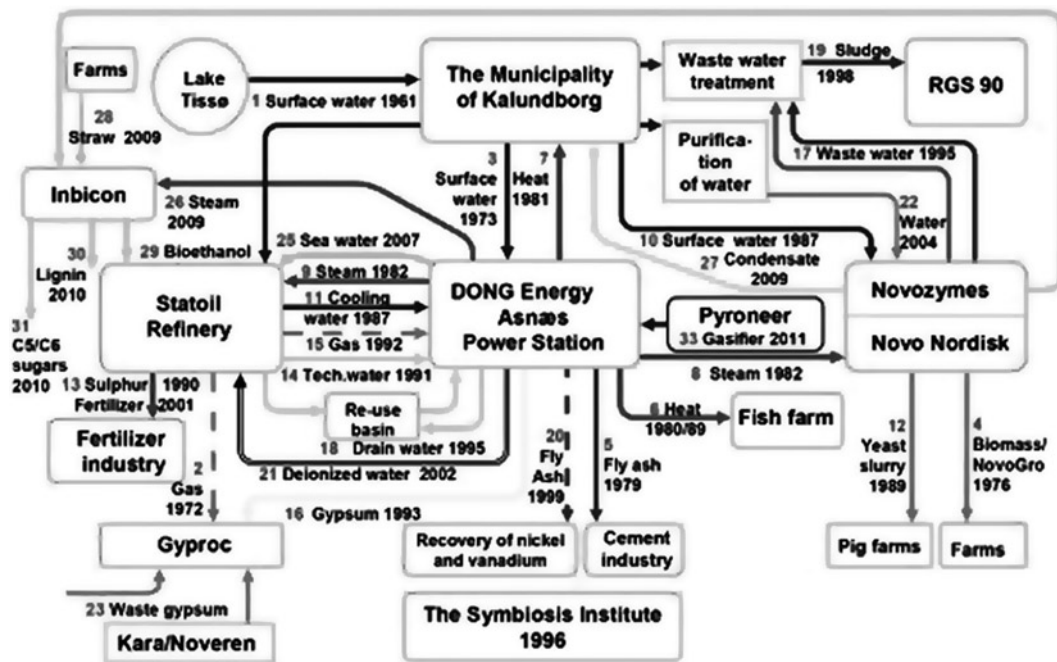
Den demografiske udvikling udfordrer Kalundborg Kommune i forhold til behovet for arbejdskraft fremover. Samtidig er Kalundborg udfordret i forhold til virksomhedernes globale konkurrencesituation. Hvis konkurrencesituationen for de store produktionsvirksomheder ændres, er der en høj risiko for, at de flytter til udlandet. Det sætter kommunen under pres for nye tiltag til at understøtte virksomhedernes vækst og udvikling i kommunen.

Kalundborg Kommune tager afsæt i kommunens erhvervmæssige styrker og satser på at udvikle kommunen som *Den grønne industrikommune*. Kalundborg ønsker at tage aktivt del i omstillingen til et klimavenligt og energieffektivt samfund uafhængigt af fossile energikilder. Med afsæt i lokale erfaringer og med et globalt udsyn vil man understøtte udviklingen i erhvervslivet i anvendelsen og mulighederne i nye, grønne teknologier. Kommunen har et særligt fokus på at skabe bæredygtig vækst gennem målrettet arbejde med innovation, ny teknologi og bedre resourceudnyttelse gennem symbiosetanken.

Kalundborg Kommunes vision er, at

- arbejde aktivt for at understøtte den industrielle symbiose.
 - samarbejde med virksomhederne indenfor forskning, miljø og arbejdsmarked.
 - præge egnens uddannelser så de understøtter den type arbejdspladser, der findes på det nære arbejdsmarked.
 - skabe gode rammer for følge- og servicevirksomheder.
 - sikre en professionel og effektiv myndighedsbehandling.
-

Kalundborg Symbiosis

Den industrielle symbiose er et netværks-samarbejde mellem en række industrier, affaldsselskaber og Kalundborg Forsyning. Partnerne drager kommerciel nytte af hinandens rest- og bioprodukter. På den måde kan de øge produktionen uden at øge forbruget af vand, energi eller andre ressourcer tilsvarende. Det holder produktionsomkostningerne nede og gavner miljøet. Med andre ord en win-win situation for alle parter, der er involveret.

Kalundborg Symbiosis er resultatet af et løbende udvidet virksomhedssamarbejde, som startede i 1960'erne. I dag anses Kalundborg Symbiosis som ét af Sjællands klimafyrtårne, og EU Kommissionen arbejder på at gøre industriel symbiose til EU standard i 2020.

Kalundborg Kommune fungerer som facilitator for at skabe netværk mellem relevante parter, der kan drage nytte af symbiose-samarbejdet. Kommunen medvirker fx til at facilitere, at de store industrivirksomheder aktivt støttes i, at udvikling og innovativ knopskyd-

ning sker i koncernernes Kalundborg-afdeling.

I Kalundborg Symbiosis køber og sælger offentlige og private virksomheder affald fra industriproduktion i en lukket cyklus. Det kan være damp, støv, gas, varme, slam eller andet, som fysisk kan transporteres fra en virksomhed til en anden.

Kalundborg Symbiosis har været i konstant udvikling i mere end 40 år. Der findes i dag over 30 aftaler mellem de involverede parter i Kalundborg.

Derudover er der blevet etableret et Regionalt Symbiosis Center der gør det lettere for virksomheder at blive en del af industrielle symbioser i Region Sjælland. Regionalt Symbiosis Center er skabt i et samarbejde mellem Holbæk, Odsherred og Kalundborg Kommune med finansiering fra EU's Regionalfond.

Symbiosemodellen nyder landspolitisk bevågenhed og anses som en af fremtidens vækstmodeller. Som en del af dette års fi-

nanslovsaftale skal modellen fra Kalundborg gennem initiativet – mindre spild gennem industriel symbiose – rulles ud i hele Danmark.

Symbiose-modellen er en vækst- og erhvervsudviklingsmodel, der rummer 3 dimensioner:

- *Økonomi*: Omkostningsminimering og forbedret bundlinje og konkurrenceevne
- *Miljø*: Ressourceeffektivisering gennem øget genanvendelse og reduceret indtag af nye materialer
- *Innovation og udvikling*: Forbedret introduktion og adgang til ny teknologi og F&U, jobskabelse og regional udvikling.

Smart City Kalundborg

Smart City Kalundborg er et andet pionerprojekt, som kommunen satser på i virkeliggørelsen af den grønne omstilling hen mod et mål om 50 pct. vindkraft i 2020.

Projektet vil demonstrere en række praktiske løsninger på nogle af de udfordringer, som det danske samfund står over for på vejen mod et samfund uafhængigt af fossile energikilder. Kalundborg bliver derfor med Smart City Kalundborg et levende laboratorium, hvor man tester, hvordan man kan flytte borgernes og virksomhedernes energiforbrug – og ikke mindst, udvikler nye løsninger og markedspladser for energi.

Smart City Kalundborg-projektet skal demonstrere i praksis, hvordan en kommune kan udnytte energien bedst muligt. Det skal ske ved at få systemerne der styrer el, vand, varme, transport og bygninger til at tale sammen. Det hele vil foregå på en åben platform, hvor en række virksomheder stiller deres teknologi og viden til rådighed.

Kalundborg Kommunes EU-kontor

Kalundborg Kommune har haft sin egen selvstændige repræsentation og kontor i Bruxelles siden 1. maj 2007. Kalundborg EU-Kontor er en del af kommunens strategi inden for erhvervsudvikling.

Med adresse centralt i Bruxelles har Kalundborg EU-Kontor det optimale udgangspunkt for at varetage Kalundborg Kommunes virksomheders interesser – særligt overfor de større virksomheder i Kalundborgs industrielle symbiose.

Kalundborg EU-Kontor udfører opgaver inden for public affairs, fundraising, projektlejelse og netværk m.m. Hertil kommer, at EU-Kontoret arbejder med strategisk udvikling i tråd med de strømninger, der udgår fra EU med henblik på at opnå First Mover-fordele sammen med markedsledende industri.

Aalborg Kommune

Den nordjyske vindmølleindustri

En af Aalborg Kommunes styrkepositioner er kommunens klynge af virksomheder og forskningscentre med vindenergi som omdrejningspunkt. Det nordlige Danmark har 80 aktive virksomheder indenfor vindmølleindustrien, verdens største vingefabrik, testcenter med arealer, og god infrastruktur. For leverandører af store vindmølledele er placeringen oplagt. Vindmøllevingerne er efterhånden blevet så store, at vejtransport ikke lader sig gøre. Derfor er store havnearealer som i Aalborg en nødvendighed. En særlig vingevej er fx allerede etableret, og går direkte fra Siemens i Aalborg Øst ud til Aalborg havn.

Aalborg Kommune har både industri- og servicevirksomheder, og kommunen får stadig flere virksomheder inden for service- og videnserhvervet. Antallet af vidensmedarbejdere stiger tilsvarende. Også fremstillingserhvervet, som er vigtigt for Aalborg, er stadig mere videnstungt og specialiseret. Derudover har Aalborg Universitet en central rolle i at producere viden, innovation og arbejdspladser til højtuddannede. Uddannelsesniveaue i Aalborg Kommune er stigende. Stadig flere personer har en videregående uddannelse.

Aalborg Kommunes vision er, at

- Aalborg skal være en global, attraktiv og konkurrencedygtig erhvervsby
-

Verdens efterspørgsel efter energi vil vokse med mere end en tredjedel frem til 2020. Den stigende efterspørgsel med deraf følgende prisstigninger vil udfordre erhvervsstrukturen – også i Aalborg. En satsning på energi vil udover de samfundsmæssige fordele også have en kommerciel betydning. Udvikling af nye energiløsninger har eksportpotentiale.

Derfor satser Aalborg på i *Den Globale Landsby – Erhvervsplan 2010-2014* – at udnytte den viden, der allerede er på energiområdet i kommunen og omsætte den til forretningsmæssige fordele, der på sigt vil skabe nye arbejdspladser og vækst i kommunen.

Aalborg Kommune har udvalgt fem indsatsområder til at imødekomme fremtidens udfordringer:

- Global og lokal tilgængelighed
- Den erhvervsvenlige kommune
- Globale styrkepositioner
- Viden og kompetencer
- Den attraktive by

Med udgangspunkt i Aalborgs særlige styrkeposition indenfor vindmølleindustrien, har kommunen etableret HUB North, som er et netværk med det formål at varetage den nordjyske vindmølleindustri's interesser både ved at synliggøre, forene, udvikle og styrke den nordjyske vindmølleindustri.

Netværket skal samtidig ses som en integreret del af den danske vindmølleindustri og i videst mulige omfang lægge op til samarbejde på tværs af landsdelene. Hub North vil med udgangspunkt i fokusering på det regionale og nationale også anlægge et globalt udsyn. Målet er at skabe grundlag for at udvikle eksisterende virksomheder og tiltrække udenlandske investorer og virksomheder og dermed være med til at skabe flere og nye arbejdspladser i kommunen.

Netværket har ca. 160 medlemmer og består af virksomheder, der producerer direkte til vindmølleindustrien, eller er underleverandører til større producenter, Aalborg Havn,

Region Nordjylland, Aalborg Universitet (6 institutter), Dansk Industri i Nordjylland, Invest in Denmark, erhvervskontorerne i de 10 nordjyske kommuner, FORCE Technology samt Aalborg Kommunes Erhvervsafdeling som tilsammen udgør netværkets bagland.

Hub North vil løbende synliggøre alle medlemsvirksomhedernes kompetencer og på den måde gøre det enklere for virksomhederne at samarbejde. Erhvervsnetværkets mål er også at lokalisere de rette erhvervsfremmemidler, som kunne være interessante for netværkets medlemmer.

Nordjylland står stærkt inden for vindmølleindustrien. Arbejdskraften i området er skræddersyet til en klynge af virksomheder med

vindenergi. Viden og erfaring fra Aalborg værfter og industrivirksomheder er bygget op gennem generationer og er også tilgængelig for nuværende og nye aktører.

Den kommende arbejdskraft, der skal sørge for nyudviklingen og genere vækst, er sikret. Aalborg Universitet er storleverandører af ingeniører og forskere indenfor vindenergi og vedvarende energi generelt. Tech College og andre læreanstalter tager sig af uddannelsen af den øvrige nødvendige arbejdskraft.

Hub North blev etableret i efteråret 2010. Det samlede budget er på 12,2 mio. og støttes med ca. 50 pct. fra EU's Socialfond og lokale midler fra bl.a. Aalborg Samarbejdet og Aalborg Havn.

Fastholdelse og tiltrækning af virksomheder

Fastholdelse og tiltrækning af danskejede og udenlandske virksomheder er en vigtig kilde til jobskabelse og erhvervsudvikling i kommunerne. Det er erfaringen gennem kontakt til de udenlandske virksomheder, der er i Danmark i dag, at de særligt lægger vægt på, at kommunen er forberedt med nødvendig viden om kommunens rammebetingelser – og særligt, at kommunen har tilbud til den medrejsende ægtefælle og familiens børn

Ikast-Brande Kommune **International School Ikast-Brande**

I Ikast-Brande Kommune findes der 530 arbejdspladser pr. 1.000 indbyggere, hvilket er over landsgennemsnittet. Kommunen er specielt stærk inden for energi og miljø, tekstilbranchen og landbrug. Særligt inden for vindmølle- og tekstilindustrien er der en lang række store internationale virksomheder i Ikast-Brande, der både består af produktions- såvel som vidensarbejdspladser.

Uddannelsesniveaueet i Ikast-Brande er lavere end i andre kommuner i området. Historisk har borgerne i kommunen været vant til, at det ikke var nødvendigt at uddanne sig, fordi det var nemt at sikre sig et levebrød med et job i produktionen på en af kommunens mange virksomheder. Mange af de jobs forsvinder ud af landet og udflytning af arbejdspladser rammer specielt de lavtuddannede i kommunen, som har brug for denne type arbejdspladser.

Virksomhedernes behov har også ændret sig, og kommunen er udfordret i at levere kvalificeret arbejdskraft til virksomhederne. Der er en stadig større efterspørgsel efter uddannet arbejdskraft, herunder udenlandsk arbejdskraft i kommunen.

For blot få år siden var det nærmest umuligt at rekruttere udenlandsk arbejdskraft til kommunen, fordi der ikke fandtes muligheder for international skolegang i området. En del af kommunens internationale virksomheder fx Siemens Windpower og Bestseller A/S har mange højtuddannede udlændinge ansat og der er stadig behov for flere.

Udenlandsk arbejdskraft kræver en særlig indsats i forhold til de medfølgende ægtefæller og partnere og især for dem der har skolesøgende børn. En international undersøgelse *Global Relocation Trends Survey 2010* fastslår på globalt plan, at op til 80 pct. af alle expats, der arbejder i udlandet, flytter tilbage til deres oprindelsesland efter kontraktperioden. Det skyldes manglende integration af ægtefællen og ringe udbud af internationalt orienteret skoletilbud.

Med Vision 2016 sætter Ikast-Brande byråd kursen med en offensiv erhvervs politik, der tager afsæt i et velfungerende samarbejde med Erhvervsrådet Herning & Ikast-Brande såvel som kommunens "brand" som erhvervs- og iværksætterkommune.

Ikast-Brande Kommunes Vision 2016 er, at

- kommunen indgår i et aktivt samspil (via bl.a. Erhvervsrådet) med virksomheder, arbejdsmarkedets parter, uddannelsesinstitutioner og regionale aktører.
 - kommunen går offensivt i dialog med alle relevante aktører, der kan være med til at skabe inspirerende rammer for iværksættere.
-

En af kommunens hovedmålsætninger er at være en åben kommune, som erhvervslivet har nemt ved at komme i kontakt med. Kommunen skal være lydhør over for den efterspørgsel, som erhvervslivet har.

Konkret betyder det, at Ikast-Brande understøtter deres vision med at være lydhør over for internationale virksomheder og deres ansatte, bl.a. ved at kommunens medarbejdere kan sagsbehandle og give en serviceorienteret betjening på engelsk. Kommunen har endvidere alt relevant materiale på engelsk til de ansatte og deres familier. Dertil kommer, at Ikast-Brande sammen med Herning Kommune og Erhvervsrådet Herning & Ikast-Brande udvikler et engelsksproget iværksætterkursus, og sørger for, at der er tilgængelig information om det danske arbejdsmarked, foreningskultur og skoletilbud. Sidstnævnte fyldte igennem en længere periode meget, og kommunen fik mange henvendelser om problematikken fra erhvervslivet.

I 2007 besluttede Ikast-Brande på opfordring fra kommunens erhvervsliv, at undersøge behovet blandt kommunens store virk-

somheder og mulighederne for et internationalt skoletilbud, for at få afdækket problemet helt. Undersøgelsen viste, at virksomhedernes efterspørgsel efter en international skole, for at kunne rekruttere den rette arbejdskraft, var markant stor. På den baggrund gik Ikast-Brande sammen med erhvervslivet i gang med at tage de første skridt til at etablere et internationalt skoletilbud i kommunen.

I august 2009 åbnede International School Ikast-Brande. Skolen er vokset ud af sine rammer, og til august 2013 står en ny skole klar, finansieret af Bestseller A/S, Ikast-Brande Kommune, flere finansieringsfonde og andre virksomheder i kommunen. Ikast-Brande Kommune og erhvervslivet går aktivt ind og bakker finansielt op om fx den internationale skole. Også i nabokommunen Herning er der efterspørgsel efter den internationale skole fra virksomheder som fx Unimerco Kyocera. Derfor bakker Herning Kommune også finansielt op om den nye skole, som er under etablering.

International School Ikast-Brande underviser efter det internationalt anerkendte Cambridge-undervisningssystem. Det sikrer, at eleverne nemt kan skifte til en international skole i et andet land. På Ikast-Brande Gymnasium kan de studerende endvidere tage en engelsksproget IB uddannelse, som er en international anerkendt gymnasieuddannelse.

Etableringen af International School Ikast-Brande er et direkte resultat af kommunens tætte dialog med erhvervslivet efter mottoet: *Ikast-Brande udøver myndighed med et servicegen!*

Aarhus Kommune

One-stop-service for erhvervslivet

Det danske erhvervsklima klarer sig godt i forhold til nem adgang til viden og arbejdskraft af international klasse. Aarhus har et stort udbud af højtuddannet arbejdskraft samt gode forsknings- og udviklingsmiljøer, som sammen med en veludviklet infrastruktur og de erhvervsmæssige styrkepositioner, er medvirkende til at gøre byen til et attraktivt sted at investere og drive virksomhed i.

Aarhus er inde i en positiv udvikling med styrke for vækst. Aarhus har inden for de sidste 10 år været et af Danmarks hurtigst voksende vækstcentre. I samme periode har ledigheden været den laveste blandt de store byer i Danmark.

Men Aarhus er udfordret på den internationale arena, hvor der eksisterer over 130 "investment promotion agencies" alene i Europa. Konkurrencen om at tiltrække investeringer er massiv.

Aarhus befinder sig desuden i disse år i et sandt byggeboom med massiv udvikling på anlægsområdet. På de bynære havnearealer er flere markante byggeprojekter i gang. Her kommer blandt andet Navitas, et udviklingshub for moderne energi, og fremtidens bibliotek Multimediehuset, til at ligge.

I kommunens erhvervsplan *Viden til vækst 2010-17-30* er der derfor fastlagt en lang række indsatsområder med henblik på, at Aarhus skal være i stand til at tilbyde en ekstraordinær service til de mange virksomheder og potentielle investorer, som viser interesse for byen, for at tiltrække investeringer.

Business Aarhus

Lokalisering af virksomheder, afdelinger og arbejdspladser er stadig mere omskifteligt. Investorer sidder ikke nødvendigvis med en perfekt viden om muligheder. Derfor har Aarhus Kommune etableret Business Aarhus,

der både fungerer som en service, salgs- og marketingfunktion.

Business Aarhus tilbyder service til virksomheder og investorer, som ønsker at etablere sig, ekspandere eller på anden måde ønsker at investere i Aarhus. Målgruppen er primært internationalt orienterede virksomheder.

Som en del af Aarhus Kommune er Business Aarhus den officielle serviceenhed for virksomheder og investorer. Formålet er at skabe de bedst mulige rammer for virksomheder og investeringer i kommunen. Business Aarhus fungerer som én indgang og bindeled til Aarhus og Aarhus Kommune. Et væsentligt formål med funktionen er samtidig at have en proaktiv dialog om behov og ønsker til rammebetingelser og erhvervsklimaet i Aarhus.

Business Aarhus' grundlæggende opgave er at sikre, at det er nemt at investere i kommunen ved:

- at finde den rette placering i Aarhus
- at være en indgang og bindeled i Aarhus Kommune (herunder grundsalg, byggesag og arbejdskraft)
- at introducere til relevante samarbejdspartnere, netværk og nøglepersoner
- at skyde genvej til veluddannet arbejdskraft
- at drøfte/igangsætte initiativer, som er nødvendige for investeringscasen
- at involvere virksomheden i initiativer og fora med strategisk interesse for virksomheden
- at assistere med fastholdelse, udvikling og udvidelse af aktiviteter i Aarhus-området – og herunder synliggørelse og udvikle virksomhedens rammebetingelser
- at etablere kontakt til videns-, forsknings-, og uddannelsesinstitutioner
- at hjælpe med profilering af virksomhed ved at arrangere aktiviteter, der kan gøre en virksomhed kendt i Aarhus-området

Business Aarhus har været involveret i at lokalisere en række større domiciler i kommunen, fx Vestas, Bestseller, Hummel og

Adidas, som alene for de fire virksomheders vedkommende har tilført et stort antal nye arbejdspladser i kommunen.

Vejen Kommune

Danish Crown placerer storslagteri i Holsted

Vejen Kommunes har mange industriarbejdspladser, med en særlig specialisering indenfor transport- og fødevarerindustrien. Kommunens styrke er en god infrastruktur til og fra kommunens tre større bysamfund med adgang til både jernbane og motorvej. Vejen Kommune har en central placering i forhold til Esbjerg og Kolding, som en del af Trekantområdet. En vigtig forudsætning for kommunen.

Vejen har lav ledighed og befolkningstilvækst. Kommunen er udfordret på, at der er en stor andel af produktionserhverv i kommunen, mens der kun er få virksomheder indenfor energi/miljø og medico/sundhed. Uddannelsesniveaulet i Vejen er generelt lavt, og der er få job til højtuddannede i kommunen. Indkomsterne i Vejen er derfor betydelig lavere end landsgennemsnittet. Virksomhederne i Vejen er primært industrivirksomheder.

På grund af finanskrisen, er Vejen hårdt ramt med virksomhedslukninger og tilpasninger af produktionen.

Kommunen er i flere landsdækkende undersøgelser blevet placeret blandt de bedste kommuner på baggrund af de lokale virksomheders vurdering af kommunen, når virksomhederne er blevet spurgt til de erhvervsmæssige rammevilkår i Vejen.

Vejen Kommune har derfor i 2011 vedtaget en ny erhvervs politik frem mod 2015, der sætter en ny kurs for kommunens erhvervs service og erhvervsudvikling. Særligt indretningen og udformningen af kommunens erhvervsområder er et prioriteret indsatsområde, så Vejen er i stand til at tiltrække flere virksomheder til kommunen i fremtiden.

Vejen Kommunes vision er, at

- vi udnytter vores placering i midten, til at skabe optimale udviklingsmuligheder for driftige og innovative virksomheder.
-

Der er en klar ansvars- og opgavefordeling på erhvervsområdet i Vejen Kommune. Ud-

vikling *Vejen* har den basale erhvervsservice og relationer til samarbejdspartnere som opgaveområder. Kommunen har de kommunale kerneopgaver og tiltrækning af virksomheder.

Kommunens virkeliggørelse af erhvervs politikken er på fem prioriterede indsatsområder, hvoraf et af indsatsområderne er tiltrækning af virksomheder (de øvrige; iværksætteri, virksomhedsudvikling, bosætning og arbejdskraftsudvikling) til kommunen ved, at

- kommunen arbejder aktivt for at styrke kommunens image som en attraktiv erhvervs- og bosætningskommune via en målrettet markedsføring af kommunens erhvervsmuligheder.
- kommunen har som mål i fremtiden at tilbyde rammebetingelser, der er blandt landets bedste.
- Udvikling *Vejen* og Innovationshus Syd tilbyder i samarbejde med Væksthus Syddanmark en kvalificeret rådgivning og erhvervsservice til nye virksomheder og synliggør særlige muligheder for erhvervsudvikling i *Vejen* Kommune.
- kommunen har en hurtig, smidig og koordineret sagsbehandling.
- kommunen sigter mod at tiltrække flere virksomheder, herunder internationale virksomheder.

Vejen har allerede haft succes med at få realiseret sit mål ved at få flere virksomheder til kommunen. Da *Danish Crown* henvendte sig til *Vejen*, som en kommune blandt ni, gik forvaltningen i *Vejen* Kommune i gang med at lave et indgående analyse- og profileringsarbejde for at gøre opmærksom på kommunen som en mulig placering for det nye slagteri.

Kommunen prioriterede opgaven højt ved blandt andet at sørge for, at der var gode rammebetingelser, ledige erhvervsarealer til fødevarerindustri (miljøgodkendelser, VVM m.fl.) Tidsplanen blev holdt hele vejen igennem forløbet. Samtidig havde alle involverede medarbejdere fokus på, at der skulle leveres en god og hurtig service/sagsbehandling.

Konkrete aktiviteter i processen med at få *Danish Crown* til *Vejen* Kommune:

- Kommunen udarbejdede en oversigt over alt relevant, hvad kommunen kan tilbyde virksomheden.

- Kommunen var fra start til slut i tæt dialog med virksomheden både mht. forventningsafstemning, timing af tiltag, inddragelse af virksomheden, så der kunne tilbydes relevante ydelser, etc.
- Kommunen dedikerede meget tid til projektet og kommunens medarbejdere måtte fx udskyde deres ferie.
- Internt i de berørte afdelinger var der ledelsesmæssigt fokus på at opretholde medarbejdernes motivation.
- Kommunen trak på sit netværk i erhvervslivet, der kunne agere isbryder og ambasadør i forhandlingerne.
- Kommunen havde et tæt samarbejde med Miljø- og Naturstyrelsen og indtog en mellemposition mellem stat og virksomhed i mødesammenhæng.

Det har været af afgørende betydning for *Danish Crown*, at *Vejen* igennem hele processen har vist forståelse og har sat sig i virksomhedens sted, åbnet op og har været imødekommende for deres behov. Det har været ligeså vigtigt, at kommunen har trukket på netværk til erhvervslivet. Det åbnede mange døre.

Hele samarbejdet har skabt en god tillid mellem parterne. Blandt andet har kommunen efterfølgende tilbudt at samarbejde med *Danish Crown* om at iværksætte en bosætningskampagne for at tiltrække relevant arbejdskraft til slagteriet, når det åbner. *Vejen* Kommune har besøgt alle de berørte slagterier for at møde medarbejderne og fortælle om mulighederne i *Vejen* Kommune.

Vejen har foretaget en række store investeringer i forbindelse med det nye slagteri. Fremtidige jordsalg og skatteindtægter vil give kommunen et overskud på sin investering på den lange bane. Samtidig opnår *Vejen* at stå endnu stærkere på fødevarerområdet. En styrke, som kommunen allerede gør sig tanker om at udvikle yderligere med henblik på en klyngeorienteret udvikling af fødevarer virksomheder i *Vejen* Kommune.

Danish Crown går i produktion i 2014 i *Holsted* i *Vejen* Kommune – med 250 arbejdere i produktionen og 50 administrative medarbejdere.

Funktionelle regioner – når kommuner arbejder på tværs af grænser

Samarbejde om erhvervsfremme på tværs af kommunegrænser, uanset lokale konkurrencesituationer, supplerer ikke alene de enkelte kommuners indsatser for udvikling af egne styrker. Den erhvervsmæssige mangfoldighed øges, binder området sammen og løfter alle de samarbejdende kommuners attraktivitet for erhvervslokalisering, bosætning og turisme

Business Region Aarhus **En funktionel byregion**

Business Region Aarhus er et samarbejde om erhvervsudvikling mellem ni østjyske kommuner. Samarbejdet omfatter erhvervsrelaterede projekter og aktiviteter. Herved opnås større kritisk masse og synergi i form af bedre ressourceudnyttelse, større effekt og bedre adgang til medfinansiering.

Målet med samarbejdet er at udvikle Aarhus-området aktuelle styrkepositioner med vækstpotentiale, herunder cleantech, IT og fødevarer, såvel som at imødegå udfordringerne, som kommunerne hver især står over for som følge af den demografiske udvikling, der stiller krav om velfærdsinnovation til den fremtidige kommunale pleje- og ældresektor, såvel som kvalificering af arbejdsstyrken – til at matche virksomhedernes efterspørgsel i årene frem.

Samtidig er der en særlig styrkeposition på tværs af brancher inden for fremstillingsindustrien i de kommuner, som er med i samarbejdet. Denne styrkeposition satser Business Region Aarhus-samarbejdet strategisk på at udvikle yderligere, så den industrielle produktion fastholdes i Aarhus-kommunerne. Hertil kommer styrkelse af rammebetingelser for byudvikling, infrastruktur samt markedsføring nationalt og særligt internationalt.

Business Region Aarhus Strategi 2013-2017 udpeger en række indsatsområder, som tager udgangspunkt i områdets styrkepositioner og udfordringer.

Vision for Business Region Aarhus er, at

- Business Region Aarhus videreudvikler det sammenhængende by-, erhvervs- og arbejdskraftområde fra Randers Kommune i nord til Odder Kommune i syd og fra Samsø Kommune i øst til Silkeborg Kommune i vest. Det sker med fokus på at skabe synergi og merværdi i det erhvervsudviklingsmæssige samarbejde og med fokus på udvalgte styrkepositioner samt aktuelle og kommende udfordringer.
 - Business Region Aarhus udvikler sig samtidig til en kendt og respekteret aktør i det regionale og nationale landskab. En aktør, der er i stand til at udvikle og deltage i projekter, som har et erhvervmæssigt vækstpotentiale, bl.a. med det formål at tiltrække ekstern finansiering.
 - Endelig kan Business Region Aarhus-fællesskabet bidrage til større kritisk masse i internationale sammenhænge.
-

Med henblik på at indfri visionen og målsætningerne er der igangsat to-årige handlingsplaner med en række konkrete virksomhedsrettede initiativer, som sigter mod udvikling af områdets virksomheder inden for:

- *Velfærdsinnovation:* Stramme kommunale budgetter og den demografiske udvikling stiller krav om velfærdsinnovation til den fremtidige kommunale pleje- og ældresektor. Det skaber en platform for at udvikle nye arbejdsprocesser og nye teknologiske løsninger i samarbejde med erhvervslivet, som derigennem har gode vilkår for vækst.
- *Cleantech og energi:* En tredjedel af Danmarks cleantech industri er placeret i området, som huser en række ledende virksomheder inden for cleantech-området. Virksomheder trækker på områdets mange uddannelses- og forskningsinstitutioner på alle niveauer.
- *IT:* Business Region Aarhus' IT-miljø er kendetegnet ved synergien i det tætte samarbejde mellem små og mellemstore virksomheder, uddannelser på alle niveauer og internationalt anerkendte forskere og vidensmiljøer.
- *Fødevarer:* Flere store fødevarervirksomheder har valgt at placere deres virksomhed i Business Region Aarhus, således at 60 pct. af Danmarks samlede fødevarereeksport udgår fra virksomheder med hovedsæde i Business Region Aarhus. Der er nem adgang til veluddannet arbejdskraft på alle niveauer fra regionens mange uddannelser inden for fødevarer. Herudover er en væsentlig del af de danske forsknings- og udviklingsinstitutioner inden for fødevarerområdet placeret i Business Region Aarhus. Ligesom en del af den primære produktion af fødevarer foregår i området.
- *Tværgående indsatser:* En række virksomheder oplever udfordringer på tværs af erhvervsområderne, fx indsatsen for at fremme antallet af produktionsarbejdspladser og iværksætteri.
- *Rammebetingelser:* Styrkelse af rammebetingelser for områdets virksomheder, herunder byudvikling og infrastruktur: Udvikling af optimal fremkommelighed gennem en velfungerende infrastruktur og en sammenhæng mellem den overordnede planlægning og byudvikling.

Business Region Aarhus dækker et geografisk område, som kan nå inden for normal pendlingsafstand fra Aarhus centrum, ca. en times kørsel, og består således af Norddjurs, Syddjurs, Favrskov, Odder, Randers, Samsø, Silkeborg, Skanderborg og Aarhus kommuner. Figuren viser, at den funktionelle byregion kan defineres bredere end de nuværende ni kommuner, fordi man inden for en times kørsel kan nå et område med en samlet befolkning på ca. 1,2 mio. indbyggere.

- *Menneskelige ressourcer:* Udvikling af Business Region Aarhus som ét samlet attraktivt arbejdsmarked med adgang til den efterspurgte arbejdskraft gennem uddannelse, tiltrækning og fastholdelse af arbejdskraft.
- *Markedsføring:* Professionalisering af kommunikationen omkring samarbejdet med henblik på at øge kendskabet både indadtil i de enkelte kommuner, såvel som i relation til potentielle eksterne samarbejdspartner og finansieringskilder på regionalt, nationalt og internationalt plan.

Området udvikler sig i stadig stigende grad til at blive ét sammenhængende lokalise-

rings-, bosætnings- og arbejdskraftområde – en funktionel byregion. Da økonomisk vækst ikke alene opstår inden for politiske og administrative grænser, er samarbejdet baseret på at tænke vækstpolitik og -tiltag i en byregional sammenhæng. De deltagende kommuner har derfor en fælles interesse i et samarbejde, hvor Aarhus som den største by bliver styrket af de øvrige kommuner, som har hver deres eget særkende og styrkepositioner, som komplementerer det samlede billede af en stærk erhvervsregion. De deltagende kommuner har således også – grundet deres forskellighed – forskellige udbytte af samarbejdet.

Udvikling Fyn

Kommunalt samarbejde om vækst

Siden 1. januar 2012 har de fynske kommuner bag Udvikling Fyn A/S stået sammen om at skabe vækst indenfor erhvervslivet og turismen ud fra en vision om, at Fyn skal være Danmarks innovative centrum for vækst og oplevelser i 2018. Via samarbejder og netværk, sparring og kompetenceudvikling vil Udvikling Fyn bidrage til, at Fyn og det fynske erhvervsliv opnår:

- øget omsætning
- øget innovation og kompetenceudvikling
- stigning i antal arbejdspladser og især videnjobs
- stigning i antallet af etablerede virksomheder
- et stærkere omdømme som erhvervsområde og rejsemål

Udvikling Fyns vision er, at

- [Fyn skal være Danmarks innovative centrum for vækst og oplevelser i 2018.](#)
-

Til daglig er Udvikling Fyns cirka 100 medarbejdere organiseret i en række fagligt funderede teams, som matcher de behov, som de fynske virksomheder har. Udvikling Fyn har tre erhvervsteams, som leverer tilbud til de fynske virksomheder – også inden for turismeområdet. Oveni er der tre teams, som arbejder med service- og produktudvikling på turisme og eventområdet – herunder en fælles fynsk destinationsudvikling og -markedsføring. Udvikling Fyn har kontorer i Assens, Faaborg, Svendborg, Nyborg og Odense, men organisationens service er den samme, lige meget hvor på øen virksomheder og øvrige samarbejdspartnere henvender sig. Organisationens tilbud samler sig om følgende syv temaer:

Iværksætter & Entreprenørskab – Udvikling Fyn skaber levedygtige virksomheder

Fyn har brug for flere iværksættere, som omsætter gode idéer til konkrete produkter og services. De mest ambitiøse skaber både arbejdspladser og vækst, selv om det kan være vanskeligt at starte sin egen virksomhed og

gøre den så veldreven, at den overlever de første svære år og bliver i stand til at udvide og ansætte medarbejdere. Udvikling Fyn stiller op som sparringspartner i alle faser og hjælper med at afklare forretningsmodellen i startfasen, inden der bestilles cvr-nummer og revisor, og når den allerede velfungerende iværksættervirksomhed vil have gang i væksten.

Matchmaking & Dialog – Udvikling Fyn kender erhvervslivet og knytter netværk

En af Udvikling Fyns vigtigste opgaver er at matche virksomheder, kompetencer og personer med hinanden. Derfor vil Udvikling Fyn i 2013 fortsætte med at være sparringspartner for både erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner, erhvervsforeninger, organisationer og enkeltpersoner på Fyn.

Strategi & Ledelse – Udvikling Fyn hjælper med at skabe veldrevne virksomheder

På Fyn er der mange små og mellemstore virksomheder, som bliver drevet af dygtige ildsjæle, men nogle af dem har endnu til gode at professionalisere deres ledelse og bestyrelse. Derfor tilbyder Udvikling Fyn virksomheder i vækst bistand med henblik på at udvikle og skabe et strategisk fokus.

Innovation & Kompetencer – Udvikling Fyn gør virksomhederne klogere og smartere

Fynske virksomheder har brug for højtuddannet arbejdskraft for at kunne øge deres kompetenceniveau, innovationskraft og konkurrenceevne. Derfor arbejder Udvikling Fyn sammen med blandt andre Syddansk Universitet om at uddanne de klogeste hoveder og skabe de tætteste relationer mellem erhvervslivet og de studerende og færdiguddannede kandidater.

Grøn Vækst – Udvikling Fyn øger virksomhedernes konkurrenceevne via grøn tankegang

Grøn vækst handler både om grønnere produkter og udvikling af egen forretning. De fynske virksomheder skal fremover forholde sig mere aktivt til den grønne dagsorden, som i stigende grad har betydning for både

top- og bundlinje. Flere og flere ordrer bliver vundet med grønne argumenter, fordi kunder, bygherrer og investorer forlanger det, og samtidig har virksomhederne selv en økonomisk gevinst ud af at indrette produktionen energirigtigt.

Events & Profilering – Udvikling Fyn bygger fyrtårne og sætter Fyn på verdenskortet
Fyn skal være lettere at få øje på uden for øen, både når man taler om erhvervsudvikling, kulturbegivenheder, events, bosætning og uddannelse. Udvikling Fyn er rammen om

at tiltrække flere besøgende, borgere, investeringer og virksomheder.

Turisme & Destination – Udvikling Fyn styrker den fynske turisme i samarbejde med branchen

Turismen spiller allerede en central rolle på Fyn, men har et endnu større potentiale. Der er behov for at samle, modne og produktudvikle turismebranchen, så der kommer flere gæster. Derfor er Udvikling Fyn i et tæt samarbejde med branchen i færd med at udvikle og markedsføre Fyn som én fælles destination.

Udvikling Fyn A/S blev etableret 1. januar 2012.

Udvikling Fyn arbejder indenfor alle brancher og områder af erhvervslivet og turismen herunder bæredygtigt byggeri, CSR, destination management, energieffektivisering, events, fødevarer, informationsteknologi, miljø og sport.

I 2013 er Langeland, Kerteminde og Nordfyns Kommune blevet associerede medlemmer af Udvikling Fyn, hvilket betyder, at de tilkøber ydelser og services hos Udvikling Fyn de næste to år. Herefter skal de tage stilling til, om de ønsker at blive medlemmer på almindelige vilkår.

Bestyrelsen i Udvikling Fyn består af repræsentanter fra det fynske erhvervsliv, turismebranchen, uddannelsesinstitutioner samt borgmestrene fra de fem ejerkommuner.

Serviceorienteret erhvervskontakt

En struktur med en indgang for virksomhederne til kommunerne er ikke nok. Virksomhederne efterspørger også en serviceorienteret kultur og en organisatorisk forankring tæt på det politiske niveau og direkte kontakt med kommunerne om udfordringer og løsninger i deres hverdag

Københavns Kommune

Key account, stjernemøder og én indgang for erhvervslivet

Etableringen af Københavns Erhvervsservice blev besluttet af Københavns Kommune i forbindelse med vedtagelsen af Budget 2012. Københavns Erhvervsservice udgør en væsentlig rolle i kommunens ønske om at nå kommunens mål frem mod 2020 om en 5 pct. årlig gennemsnitlig vækst i BNP, en 4 pct. stigning i produktiviteten, en 8,5 pct. vækst i befolkningen og 20.000 nye private arbejdspladser.

Etableringen af Københavns Erhvervsservice skal desuden medvirke til, at Københavns Kommune vurderes som en af mest erhvervsvenlige kommuner i landet, i landsdækkende undersøgelser af kommunernes erhvervsvenlighed, m.fl.

Københavns Kommune er således i gang med markant at ændre adfærd over for erhvervslivet ved at udvikle en "servicekultur" frem for en "myndighedskultur", så det bliver lettere at drive erhverv i København ved at etablere én let tilgængelig indgang til kommunen, hvor virksomhederne kan få den nødvendige service- og myndighedsbehandling.

Key account manager

Københavns Erhvervsservice tilbyder virksomhederne en Key Account Manager, som er en bestemt kontaktperson, virksomheden altid kan henvende sig til vedrørende sin sagsbehandling.

Tilbuddet skal først og fremmest hjælpe virksomheder, der henvender sig til kommunen, med at navigere rundt i kommunen samt sikre en smidig og hurtig sagsgang. Hertil kommer en vigtig opgave med at koordinere sagsforløbet mellem virksomheden og de forskellige kommunale instanser, der samtidigt måtte være involveret i samme sag. Key Account Manageren kan også agere som brobygger til andre offentlige myndigheder (fx Fødevarerstyrelsen, Brandvæsen, Politi) med henblik på at få afklaring eller tilladelse på virksomhedens vegne.

En indgang

Initiativet med at etablere en indgang skal sikre erhvervslivet i Københavns Kommune en lettilgængelig indgang til kommunen, så byens virksomheder kun skal henvende sig ét sted for at få de nødvendige tilladelser, ansøgningskemaer og bevillinger, eksempelvis:

- Værktøjer til at starte og drive virksomhed i København
- Tilladelser til alt fra byggearbejde til alkoholserving
- Kurser for iværksættere og mindre etablerede virksomheder
- Koordinering af kommunens myndighedsopgaver overfor erhvervslivet.

Konkrete elementer i én indgang:

- *Digitalt:* En overskuelig digital indgang, som giver nem adgang til relevant information, værktøjer og selvbetjeningsmuligheder for den erhvervsdrivende.
- *Telefonisk:* Et telefonnummer, hvor man med sikkerhed hjælpes kompetent og målrettet videre.
- *Personligt:* Mulighed for personlig betjening i kundecenteret hvor man kan få hjælp til konkrete sager eller ansøgninger af servicemindet personale.

Stjernemøder

Stjernemøder er et servicetiltag, som Københavns Kommune understøtter, der skal sikre, at en sag belyses med input fra de involverede interne og eksterne repræsentanter, der alle er repræsenteret ved mødet med ansøgeren/kunden. Stjernemøder er afklarende møder med ansøgeren for at sikre, at ansøgningen til kommunen er fyldestgørende.

Et stjernemøde bruges tidligt i processen for projekter eller ansøgninger, hvor det er vigtigt sammen med kunden at afklare ansøgningsprocessen. Det vil typisk være sager, der er komplekse, har et langvarigt ansøgningsforløb, involverer flere centre i forvaltningen, og som eventuelt har modstridende interesser i sagsbehandlingen. Formålet er at tilrettelægge en procesplan for kunden, der anskueliggør ansøgningsforløbet samt synliggør elementer i ansøgningen, som kunden skal være særligt opmærksom på – fx steder, hvor der stilles særlige krav til dokumentation, eller hvor kommunen kun tillader bestemte løsninger.

Københavns Erhvervsservice åbnede for én indgang og andre nye servicetilbud for erhvervslivet 1. april 2012.

Odense Kommune

Erhvervskontakten

Odense har gode uddannelsesinstitutioner som Syddansk Universitet og Odense Universitetshospital og har endvidere en række virksomheder indenfor handel, industri og vidensproduktion. Kommunen er kendetegnet ved at have spirende erhvervsklynger indenfor gartneri, fødevarerindustri, sundheds- og velfærds- og robotteknologi.

Odense Kommune vedtog i 2007 en ambitiøs Erhvervs- og Vækstpolitik, der bl.a. dannede afsæt for etableringen af Erhvervskontakten. I 2011 udarbejdede man i samarbejde med det lokale erhvervsliv handlingsplanen Erhvervsby Odense med det formål at styrke Odense yderligere som erhvervsby. Her byggede man videre på en række af de tiltag, som kommunen med Erhvervs- og Vækstpolitikken havde igangsat for at styrke rammerne for kommunens erhvervsliv.

Følgende fem områder udgjorde omdrejningspunktet for handlingsplanen:

- En styrket servicekultur
- Branding af Odense som erhvervsby
- Odense – fra stor dansk by til storby
- Udbud og indkøb med fokus på udvikling af samarbejdsformer
- Erhvervs- og vækstpolitik, version 2.0

Indsatsen for en styrket servicekultur udmøntede sig i en række konkrete servicemål, som kommunen skulle implementere over en 2-årig periode. Det handlede bl.a. om at levere nem adgang og hurtig respons for virksomheder ved:

- 5 dage service (inden for 5 dage skal virksomheden have en tilbagemelding om antal involverede myndighedsområder, kontaktperson og sagsbehandlingstid)
- Parallel sagsbehandling (al sagsbehandling på forskellige myndighedsområder skal så vidt muligt påbegyndes samtidig)
- Opstartsmøder og samarbejdsaftaler (tidlig forventningsafstemning og klare aftaler om leverancer og tid)

Odense Kommunes målrettede arbejde for at styrke virksomhedsservicen har betydet, at kommunen i en række landsdækkende undersøgelser af de lokale rammevilkår placerer sig godt.

Den fælles indgang for erhvervslivet til det offentlige i Odense Kommune hedder *Erhvervskontakten*.

Erhvervskontakten er et tilbud til virksomhederne om, at der er mulighed for at rette henvendelse direkte til et relevant kontor i forbindelse med virksomhedssager. Erhvervskontakten er etableret som en fysisk såvel som virtuel indgang til kommunen.

Erhvervskontaktens formål er at gøre det lettere at være erhvervsdrivende i Odense Kommune ved blandt andet at afdække det lokale erhvervslivs behov og sørge for at skræddersy den rigtige løsning hver gang.

Erhvervskontakten skal effektivt og koordineret give virksomhederne den nødvendige vejledning og information på tværs af myndighedsområder. Det drejer sig om erhvervs-service i forhold til konkrete behov for kontakt til offentlige myndigheder/kontorer, herunder køb af erhvervsgrunde, myndighedsgodkendelser, plan- og miljøforhold, forsynings-spørgsmål, tilladelser, rådgivning samt andre services (hjælp til rekruttering, mentorordninger etc.). Derudover skal Erhvervskontakten om nødvendigt tilknytte virksomheden en kontaktperson. Erhvervskontakten er til rådighed for fysiske, telefoniske og elektroniske henvendelser og er ansvarlig for de tværgående opgaver, herunder tilknytning af kontaktperson og eventuel afholdelse af afklarende møde med virksomheden og alle involverede myndigheder og forvaltninger.

Der er tilknyttet en referencegruppe til arbejdet med at forbedre dialogen og kontakten med virksomhederne i kommunen. Erhvervskontaktens referencegruppe består både af repræsentanter fra statslige myndigheder såvel som de store erhvervs- og arbejdsta-

gerorganisationer og repræsentanter for detailhandelen og enkeltvirksomheder.

Referencegruppen lægger særskilt vægt på, at Odense Kommune ved hjælp af service- og kvalitetsdeklarationen sikrer en løbende opfølgning på, at servicemålene for Erhvervs-kontakten nås. Det, at Odense Kommune løbende inddrager erhvervslivet i udviklingen af og opfølgning på kommunens servicemål, har skabt en god dialog mellem kommunen og virksomhederne.

Erhvervskontakten består af et sekretariat og en task force, der er sammensat af nøglemedarbejdere i relevante afdelinger i kommunen, forsyningsselskaberne, staten og den lokale erhvervs- og turismeorganisation Udvikling Fyn. Task Forcen tager sig af sager, som strækker sig over en længere periode eller af andre årsager kræver høj prioritet i kommunen. Der kan være tale om et omfattende internt koordineringsarbejde i kommunen i forbindelse med virksomheds-etablering.

Etableringen af Erhvervskontakten og kommunens task force har allerede haft positive effekter. I 2011 gennemførte Erhvervskontakten en tilfredsundersøgelse blandt brugere, der viste:

- at 98 pct. af de professionelle erhvervsaktører er meget tilfredse/tilfredse med den service, de har fået i forbindelse med deres byggesagsbehandling

- at 82 pct. er meget tilfredse med den personlige service og rådgivning i grundsalg
- at 98 pct. har haft en positiv oplevelse af deres miljøtilsyn
- at 90 pct. af virksomhederne var meget tilfredse eller tilfredse med den hjælp og service, som de fik i Erhvervskontakten vedr. simple spørgsmål og sagskoordinering.

Erhvervskontaktens fokus har rykket sig fra i starten at fokusere på at gøre organisationen mere smidigt og serviceorienteret – til i dag også at handle om at tiltrække virksomheder til kommunen.

Odense Kommune har derfor etableret et beredskab bestående af personer med kompetencer af relevans for erhvervslivet, som kommunen har en tæt dialog med (f.eks. de lokale erhvervsmæglere, rådgivere, uddannelsesinstitutioner m.fl.). Og beredskabet virker. Når en virksomhed overvejer at flytte til kommunen – eller en lokal virksomhed skal finde en ny lokalitet at placere sig i hjælper kommunen i samspil med beredskabet med at finde placingsmuligheder og løsninger, der kan understøtte virksomhedernes behov. Det har haft positive effekter i form af tiltrækning og fastholdelse af flere virksomheder i kommunen.

Københavns Kommune

Projekt vækstakademiker

Tendensen med flytning fra land til by er den samme over hele verden i disse år. Flere og flere søger til hovedstaden for at arbejde og bosætte sig. København oplever i disse år en markant tilflytning til kommunen og analyser viser, at der inden år 2025 vil være 60.000 flere københavnere end i dag. Det stiller krav til København om at skabe plads til de mange tilflyttere – og særligt udfordret er kommunen, i at understøtte jobskabelse til borgerne.

Danmarks store udfordring lige nu er mangel på vækst og jobs. Det gælder også for Københavns Kommune, der er udfordret i at skabe beskæftigelse til de mange ledige akademikere i kommunen – på linje med andre store universitetsbyer.

På den ene side har Københavns Kommune en overledighed blandt akademikere. På den anden side er styrken, at der er mere end

40.000 små og mellemstore virksomheder alene i København.

Vækstakademiker

Der er derfor et stort potentiale i erhvervslivet i København for at skabe nye jobs for akademikere. Det søger kommunen at understøtte i pilotprojektet *Vækstakademiker*, hvor København afprøver et koncept, der har vist sig at være en succesfuld måde at skabe nye job i de små og mellemstore virksomheder til akademikere. Vækstakademiker fokuserer på virksomhedernes behov og deres muligheder for vækst, ved at hjælpe dem med at realisere deres vækstpotentiale, gennem ansættelse af ledige akademikere. Vækstakademiker består dels af et fire ugers kursus for ledige akademikere og dels rådgivning om vækst til små og mellemstore virksomheder.

Mange små og mellemstore virksomheder har et stort vækstpotentiale. De er innovative og har internationalt fokus, men mangler kompetencer og ekstra ressourcer for at komme videre i deres udvikling. Det er virksomheder, der ikke har tradition for at ansætte en akademiker og viden om, hvad akademikere kan bidrage med. De små og mellemstore virksomheder har derfor ofte brug for ekstra arbejdskraft og nye kompetencer for at kunne realisere deres vækstpotentiale, og her hjælper Københavns Kommune virksomhederne i hovedstaden med at finde den rette akademiker med de rette kompetencer. Københavns Erhvervsservice tager kontakt til og rådgiver virksomhederne med henblik på at kortlægge deres vækstpotentiale samt afklare deres eventuelle behov for en vækstakademiker.

Virksomhederne bliver i den direkte rådgivning mødt med en professionel sparring om vækst og en dialog om, hvordan de når deres mål. I den direkte rådgivning benytter Københavns Erhvervsservice sig af metoden VækstDrive, der med et teoretisk afsæt gennemgår virksomheden og dennes potentiale for vækst. Der bliver lavet en vækstplan for

virksomheden, og ofte kan der med fordel ansættes en akademiker til at eksekvere vækstplanen, samt sikre den fortsatte udvikling.

Ved den direkte virksomhedskontakt oplever virksomhederne det som en service fra kommunes side i forbindelse med rådgivning om muligheder for at få ny arbejdskraft, mulige tilskudsordninger mm. Erfaringen fra København er, at virksomhederne tager meget positivt mod kommunens tilbud og vækstrådgivning – og gerne vil påtage sig et ansvar for at skabe flere jobs og vækst i hovedstaden og Danmark.

Blandt de mange match, som Københavns Erhvervsservice står bag, er fx at en filosof er blevet videnpilot i en nystartet IT-virksomhed, og en magister er blevet videnpilot i en lille elektriskvirksomhed.

Københavns Erhvervsservice har på nuværende tidspunkt haft kontakt med ca. 200 virksomheder og haft ca. 200 ledige akademikere igennem kurserne.

Beskæftigelsesandelen på de hold der er afsluttet for 6-12 mdr. siden, er væsentlig højere end den normale andel af ledige, der er kommet i arbejde efter 6 mdr. Den direkte virksomhedskontakt har indtil videre resulteret i, at ca. 50 pct. af de involverede virksomheder vil skabe et nyt job til en ledig akademiker i København.

International bybranding

Branding af byer og steder foregår på forskellige måder. Fx brander New York sig selv med sloganet "The world's second home", Esbjerg som "Danmarks EnergiMetropol" og Aarhus med "Danish for Progress". Kommuner konkurrerer om at brænde sig fast i udenlandske virksomheders hukommelse og investeringslyst. I et globalt perspektiv kan de danske kommuner tilbyde nogenlunde ensartede serviceydelser og infrastruktur. Bybranding handler derfor om at skille sig ud!

Esbjerg Kommune

Danmarks EnergiMetropol

Esbjerg vil i fremtiden være Danmarks energihovedstad. Med udgangspunkt i kommunens dominerende position inden for olie og gas og næsten ti års opbygning af viden om og erfaringer med at etablere havvindmølleparker satser Esbjerg Kommune på at udnytte mulighederne for vækst inden for flere energiformer.

Esbjerg Kommune har 11.000 arbejdspladser inden for olie og gas og 2.500 inden for alt lige fra design til installation og service af havvindmølleparker og over 500 rådgivende ingeniører med speciale i energi. Hertil kommer, at i Esbjerg vokser antallet af bachelor- og kandidatuddannelser med fokus på både fossile og vedvarende energiformer.

Esbjergs særlige styrkeposition er årtiers viden og erfaring med olie og gas, der i vid udstrækning lader sig overføre til havvindmølleområdet og på længere sigt også til bølgeenergi. Esbjergs beliggenhed, infrastruktur og energiklynge bestående af over 200 virksomheder giver kommunen muligheder.

Et af verdens førende analysefirmaer i energisektoren, Douglas-Westwood, vurderer, at Esbjerg er førende i Europa, hvad angår forsyningskæden til energi på havet. Positionen understøttes i disse år af investeringer i milliardklassen for at udbygge motorvej, jernbane, havnearealer samt uddannelse og forskning. Hertil kommer de private virksomheders betydelige investeringer i at få del i den vækst, der udgår fra energiklyngen i Esbjerg-området.

Esbjergs vækststrategi 2009-2015 fokuserer på tre hovedområder: energi på havet (olie og gas, offshore vindenergi og bølgeenergi), bioenergisystemer og intelligent energi.

Esbjerg Kommune kandiderer derfor nu til at blive en af verdens 20 energibyer World Energy Cities Partnerships (WECP), som er i et eksklusivt netværk af byer, der arbejder for at fremme energisektoren lokalt via globale kontakter. Hvis Esbjerg optages som medlem, bliver Esbjerg dermed Danmarks repræsentant i det verdensomspændende netværk af energibyer.

World Energy Cities Partnerships (WECP) er et verdensomspændende netværk, som fremmer udveksling i energisektoren samt gensidig udvikling på en lang række strategiske områder såsom energiteknologi, uddannelse, miljøteknologi og udvikling af turismen.

Esbjerg Kommune står til at opnå konkrete fordele ved at være medlem af WECP, fx holdes netværksmøderne, så de falder sammen med de store internationale olie- og gas konferencer i hele verden. Esbjerg ser det som en oplagt mulighed for at gøre opmærksom på Esbjerg som Danmarks EnergiMetropol og dermed skabe nye kontakter, både i forhold til at tiltrække nye virksomheder til kommunen, såvel som til at etablere samar-

bejde med kommunens lokale virksomheder på området.

Nye byer optages alene på anbefaling af andre byer. Venskabsbyen Stavanger støtter Esbjergs kandidatur. Esbjerg har et tæt samarbejde med Stavanger. Begge kommuner deler samme erhvervsprofil og orienteringen mod Nordsøen.

Det internationale samarbejde forventes at skabe mange fordele for Esbjerg som kommune, både i forhold til at forretningsudvikle aktiviteter, men også muligheden for fælles projekter og vidensdeling om *best practice* projekter på kommunale arbejdsområder, og hvordan man kan arbejde i relation til det lokale erhvervsliv.

WECP blev grundlagt i 1995.

Foreningen består af følgende 19 energihovedstæder:

Aberdeen, Storbritannien, Atyrau, Kasakhstan, Calgary, Canada, Dammam, Saudi Arabien, Daqing, Kina, Doha, Qatar, Dongying, Kina, Halifax, Canada, Houston, USA, Luanda, Angola, Malabo, Ækvatorialguinea, Perth, Australia, Port Harcourt, Nigeria, Rio de Janeiro, Brasilien, San Fernando, Trinidad & Tobago, St. John's, Canada, Stavanger, Norge, Tomsk, Rusland, Villahermosa, Mexico.

Medlemsbyernes borgmestre udgør netværkets bestyrelse, som betjenes af et sekretariat i Houston, USA. Netværket har to underkomiteer for henholdsvis uddannelse og klima. <http://www.energycities.org>

Aarhus Kommune

Aarhus. Danish for Progress

Den internationale konkurrence mellem byer og vækstregioner er skærpet. Med styrkepositioner inden for bl.a. it, energi, fødevarer og sundhed og en særlig innovativ samarbejds-kultur har Aarhus gode forudsætninger for at tiltrække flere investeringer til kommunen.

På trods af at være Danmarks næststørste by er Aarhus ret ukendt i udlandet sammenlignet med kendskabsgraden af andre landes næststørste byer. Det er en udfordring i forhold til at tiltrække studerende, turister, medarbejdere og virksomheder til byen.

Aarhus Kommune har som målsætning

- at byen inden 2030 skal vokse med 75.000 indbyggere, 50.000 arbejdspladser, 50.000 boliger og 10.000 studerende
 - at kendskabet til Aarhus skal øges, så det bliver tydeligt for målgrupperne, hvad kommunens særlige tilbud til dem er.
-

For at realisere Aarhus Kommunes vækstsmål har kommunen besluttet, at byens internationale profil skal styrkes under brandet *Aarhus. Danish for Progress*, så Aarhus i fremtiden står stærkest muligt, når det gælder om at tiltrække:

- International veluddannet arbejdskraft
- Internationale studerende
- Internationale virksomheder
- Internationale besøgende

Indsatsen i forbindelse med bybranding bygger på anerkendelsen i kommunen af behovet for en samlet fortælling om, hvad Aarhus har at tilbyde de internationale målgrupper. De internationale målgrupper er i dag langt mere mobile end tidligere, og Aarhus har derfor vurderet, at der er behov for en koordineret indsats af bybranding, hvis byen skal markere sig i den internationale konkurrence.

Derudover huser kommunen mange aktører, der bevæger sig på det internationale marked og har egne internationale markedsføringsstrategier. Bybranding-strategien tager afsæt i, at byens strategiske fortælling kan inkorporeres i de øvrige markedsføringsstra-

teger og derved styrke byens position som positiv faktor i for eksempel virksomhedernes rekruttering af udenlandsk talent.

Efter lanceringen af Aarhus' bybrand i august 2011 etablerede kommunen et tværgående netværk til at koordinere arbejdet med bybrandingen *Aarhus Marketing Alliance*.

Aarhus Marketing Alliance består af byens største aktører, som allerede i dag markedsfører Aarhus som en del af deres virke, dvs. Aarhus Festuge, Aarhus Lufthavn, Aarhus Universitet, ARoS, Business Aarhus, Cityforeningen, DuPont, Den Gamle by, Erhverv Aarhus, Filmby Aarhus, International Community, Aarhus 2017, Radisson Blu, Sport Aarhus Event, Vestas, Visit Aarhus og VIA University College.

Målet med *Aarhus Marketing Alliance* er at skabe en stærk og koordineret international markedsføring af Aarhus, for at tiltrække og fastholde målgrupperne, samtidig med at Aarhus derved får samlet et stærkt hold af ambassadører for brandets fortællinger og for brugen af brandets grafiske elementer.

Resultatet af indsatserne i forbindelse med bybrandet – Aarhus. Danish for Progress – har indtil videre ført til følgende konkrete redskaber:

- Lancering af brand og etablering af Aarhus Marketing Alliance
- Værktøjskasse med tekster, logo generator, billeder mv.
- Lancering af www.withaarhus.com
- Samspil med diverse events (Smart Aarhus, Northside, Festugen, studiestart etc.)
- Workshops med brug af brandet
- Filmkonkurrence

Tiltrækning af international talent

Kommunerne er aktører på en global arena, hvor kampen om de bedste hoveder, forbrugere og investeringer er markant. Den stigende internationale konkurrence om markedsandele, investeringer, talenter og turister, er en præmis i globaliseringens tidsalder. Udlandets kendskab til kommunernes styrker og kompetencer er derfor centrale faktorer til at sikre vækst og beskæftigelse i Danmark under et

Københavns Kommune International House

København taber terræn til byer som Zürich, Stockholm og Dublin, når det gælder evnen til at tiltrække udenlandsk arbejdskraft, og går dermed glip af et stort vækstpotentiale helt op i milliardklassen. Det viser Rapporten *Flere Udenlandske Videnarbejdere til Hovedstadsregionen*.

Det er afgørende for København og dermed også Danmark, at landets hovedstad kan tiltrække nogle af de dygtigste medarbejdere til hovedstadsområdet's virksomheder. Erfaringer og undersøgelser viser, at højtuddannet udenlandsk arbejdskraft skaber vækst og arbejdspladser. Ikke mindst i små- og mellemstore virksomheder, som der er mange af i hovedstadsområdet.

Den aktuelle konkurrence om internationale talenter, investeringer og konkurrenceevne gør, at København netop nu er særligt udfordret. København ønsker derfor at sætte strategisk ind på at gøre en særlig indsats for fortsat at profilere sig som en international, åben og tolerant by.

København som Metropol oplever, at udlandet fravælger Danmark at studere, arbejde og investere i. Eksempelvis formåede Danmark i 2010 at tiltrække 30 kinesiske investeringer til landet. Tilsvarende havde Sverige i 2010 tiltrukket 240 investeringer.

Københavns Kommune har på mange områder allerede sat fokus på internationalisering af byen, bl.a. styrkelse af tiltrækning, modtagelse og fastholdelse af internationale studerende, turister, events, højtuddannet arbejdskraft samt investeringer.

Ét konkret eksempel er etablering af *International House* i København.

Med oprettelsen af et internationalt hus ønsker København at styrke den nuværende modtagelse og fastholdelse af vidensarbejdere i hovedstaden. Det internationale hus vil samle kommunale, statslige og private aktører på det internationale serviceom-

råde, så der bliver skabt én indgang for de nye internationale københavnere med øget information og tilbud fra hele København. I det internationale hus kan de internationale københavnere blive serviceret i forbindelse med opholdet, første job i Danmark, sprogundervisning, kulturkurser, netværk, job til ægtefæller og information om kommunens tilbud. Det forventes, at ca. 13.000 personer vil besøge huset hvert år.

Udover Københavns Kommune vil statslige myndigheder flytte ind i International House som fx Work in Denmark. Derudover vil Københavns Universitet flytte deres medarbejdere, som arbejder med internationale forskere og studerende til huset, og der vil blive oprettet 30 forskerboliger som led i et samarbejde mellem Københavns Universitet og hotelkæden CAB INN.

Jobudsigt i København og det øvrige Danmark er en afgørende faktor for at fastholde de udenlandske studerende efter endt stu-

dietid og dermed ligeledes fastholde talenter i landet. Og potentialet er til stede for ledig højtuddannet arbejdskraft. Der er mere end 200.000 små og mellemstore virksomheder i Danmark, der endnu ikke har fokus på at rekruttere højtuddannede udlændinge. Copenhagen Talent Bridge har derfor sat fokus på at bringe små og mellemstore virksomheder i København og resten af hovedstadsområdet sammen med internationale talenter.

En undersøgelse blandt udenlandske studerende, der er medlem af det særlige ungdomsambassadørkorps Youth Goodwill Ambassadeurs (YGWA) viser, at mere end 80 pct. svarede, at en jobkontrakt inden de afslutter deres studie, vil være afgørende for, om de vil blive i Danmark.

Københavns Kommune ønsker med etableringen af International House at skabe et stærkt samarbejde mellem private og offentlige aktører og derigennem være med til at skabe synergi og vækst i København.

Aarhus Kommune

International Community

Talentfulde internationale medarbejdere er attraktive for det danske erhvervsliv. De bidrager med diversitet, innovation og højere produktivitet i virksomhederne og er en økonomisk gevinst for den danske statskasse. Danske virksomheder, der agerer internationalt, skal derfor være i stand til at tiltrække og fastholde de dygtigste internationale medarbejdere.

I Aarhus-regionen, har *International Community* under Erhverv Aarhus siden 2008 udgjort en ekstra ressource for virksomhederne og HR-afdelingerne. Indsatsen muliggør en effektivisering af arbejdet med at tiltrække, modtage og fastholde talentfulde interna-

tionale medarbejdere. Uden en aktiv indsats risikerer virksomhederne, at de dygtige internationale medarbejdere ikke falder til og rejser hjem før planlagt.

International Communitys vision er

- at stå som et fyrtårn i arbejdet med at integrere international arbejdskraft i Aarhus-regionen og skabe *best practice* løsninger til fordel for områdets erhvervsliv, hvor flere og flere agerer globalt.
-

International Community er et netværk for virksomheder med en international profil og

International Community

- International Community blev dannet i 2008 som et led i Erhverv Aarhus' tætte samarbejde med Aarhus Kommune, Aarhus Universitet og erhvervslivet. I dag er bl.a. Vestas, DuPont, Arla, Grundfos og Bestseller en del af samarbejdet.
- Netværket har mere end 2.300 medlemmer bestående af internationale medarbejdere og deres ægtefæller, virksomheder, offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner samt internationalt orienterede danskere i Aarhusområdet.
- International Community har afholdt 89 arrangementer i 2011 med mere end 2.200 deltagere.
- International Community vandt Aarhus Kommunes Integrationspris 2012.

for udenlandske videnmedarbejdere. Netværket understøtter erhvervslivets rekruttering, modtagelse og fastholdelse af højtuddannet international arbejdskraft og arbejder for at styrke Østjylland som et attraktivt område for internationale medarbejdere og deres familier.

International Community fungerer som virksomhedernes forlængede arm ud i samfundet og tilbyder medarbejderne sociale netværk og konkrete arrangementer, der gør det lettere at falde til. International Community dækker et behov, som virksomhederne har haft i mange år, men som ingen af dem har haft muligheder for at dække alene.

International Community etablerer professionelle og sociale netværk for internationale medarbejdere og deres familier, virksomheder og internationalt orienterede danskere. International Community tilbyder faglige og sociale arrangementer, et engelsksproget website med praktisk information, online netværket InterCom og udsender et ugentligt nyhedsbrev mm. De stiller også rammer til rådighed for virksomhederne for at de kan netværke på tværs af brancher, udveksle erfaringer og gå sammen i en fælles indsats for at forbedre forholdene for international arbejdskraft. Den fælles indsats skaber genveje i modtagelsesarbejdet og optimerer den enkelte virksomheds velkomst af internationale medarbejdere.

International Community står også bag International Citizen Service. I International Citizen Service kan internationale medarbejdere møde Borgerservice, Statsforvaltning og SKAT på ét og samme sted.

Infrastruktur har stor betydning

Infrastruktur har en stor betydning for virksomhedernes udviklingsmuligheder og bosætningen i landets kommuner. Infrastruktur er en af de konkurrenceparametre, hvor Danmark ligger godt i forhold til andre nordeuropæiske lande. Det er afgørende for virksomhedernes konkurrenceevne og fremtidens vækst og udvikling i Danmark, at infrastrukturen er velfungerende i hele Danmark

Køge Kommune

Skandinavisk Transport Center – eksempel på strategisk erhvervsudvikling

I Køge Kommune har industrivirksomhederne i mange år været driveren i den økonomiske udvikling.

I de seneste årtier er beskæftigelsen imidlertid faldet i industrien, og det har samtidigt vist sig vanskeligt for mange af de tidligere industriarbejdere at finde jobs i andre sektorer. Den traditionelle industri er under pres, og det påvirker ikke mindst Køge Kommunes økonomi.

Køge Kommune har besluttet at iværksætte en række projekter med vedtagelsen af *Udsyn og vækst – Køge Kommunes Erhvervspolitik 2008-2012*.

Visionen er, at

- Køge Kommune vil være kendt og synlig som en af de mest udviklingsorienterede og dynamiske kommuner på Sjælland og i Øresundsregionen. En attraktiv kommune, der både prioriterer gode livsvilkår for borgere og for erhvervslivet, og som under hensynstagen til miljøet udnytter sin placering og sine erhvervsmæssige styrker til at fremme innovation og udvikling.
 - Køge Kommune med afsæt i lokalområdets mange styrker vil være centrum for moderne og innovative erhverv, der servicere og udvikler lokalsamfundet, sætter dagsorden for udviklingen af Sjælland og Øresundsregionen, og som udnytter sine styrker globalt.
 - Køge Kommune understøtter udviklingen af en international, konkurrencedygtig transport og logistiksektor for på den måde at udnytte byens beliggenhed til skabelse af arbejdspladser.
-

Køge Kommune har haft en tæt dialog med det lokale erhvervsliv og repræsentanter for arbejdsmarkedets parter i kommunen med henblik på at afdække potentialet for ny erhvervsudvikling og jobskabelse i kommunen. I 2001 besluttede Køge Byråd, at kommunens infrastruktur med hele tre motorveje tæt placeret på gods- og færgehavn – skulle udnyttes til at skabe erhvervsudvikling og nye

arbejdspladser indenfor transport- og logistikområdet. Køge Kommune etablerede derfor Skandinavisk Transport Center i 2001.

Skandinavisk Transport Center er på få år vokset til at være et af Sjællands og hovedstadsområdets største sammenhængende erhvervs- og transportområde med 180 ha – 1.800.000 m².

Skandinavisk Transport Center er delt op i dels et egentligt transportcenter, dels et stort erhvervsområde, udlagt til forskellige former for erhverv. Tilkørselsforholdene er ideelle, og med både motorvej, baneanlæg og Køge Havn tæt på. Transportcenteret henvender sig primært til transporterhvervet og omfatter faciliteter som tankanlæg, cafeteria, forskellige service- og reparationsmuligheder, va-

skeanlæg, overnatningsfaciliteter samt indhegnet parkeringsplads.

Erhvervsområdet omfatter både ledige og solgte grunde og byggeprojekter. Med virksomheder som Netto, OK, NCC, Nyscan, DBK og LMG-Gruppen har STC fået erhvervslivets blå stempel, som en seriøs samarbejdspartner og flere er på vej.

Indsatsområderne i strategien:

- Med anlæggelsen af Køge Jorddepot startede etableringen af den nye havn i Køge og projektet, der skal fordoble havneområdet forventes at vare fra 2007-2017.
- Projektet omfatter en udvidelse af Køge Havn med etablering af 1.200 nye kajmeter med en vanddybde på 8,5 m og etablering af et helt nyt landareal på 40 ha til erhvervsformål.
- Samtidig forsvinder 10 ha og 600 kajmeter på Søndre Havn, der skal indgå i byudviklingsprojektet *Køge Kyst*, der ligger på stationsnære arealer og som vil skabe rum for nye boliger, handel og serviceerhverv.
- I 2001 etablerede Køge Kommune Skandinavisk Transport Center på et areal i udkanten af byen.
- STC, som centeret kaldes i daglig tale, ligger ved et af landets største trafikkrøds, hvor 3 motorveje skærer hinanden; E20, E47 og E55. Der er kun 3 km til Køge Havn og vil i 2018 også være forbundet til den nye jernbane mellem København og Ringsted.
- Arealet er med den seneste udvidelse på 180 ha/1.800.000 m² godt på vej til at være Nordeuropas hurtigst voksende erhvervsareal – og et af Sjællands og hovedstadsregionens største samlede erhvervs- og transportområder.

Der er i dag mere end 1000 personer beskæftiget på Skandinavisk Transport Center og den lokale transportklynge, der er centreret omkring Skandinavisk Transport Center og Køge Havn, har i dag en direkte og indirekte beskæftigelse på ca. 2.500 personer.

Køge Havn – porten mod øst

Udover selve transportcentret driver Skandinavisk Transport Center også Køge Havn, som kaldes porten mod øst. Køge Havn er yderligere blevet styrket inden for de seneste år med etableringen af en fast færgeforbindelse til Rønne.

I mange år har der været stor efterspørgsel efter erhvervsarealer i Køge Kommune både fra nye og eksisterende virksomheder, der gerne ville udvide eller modernisere. På grund af mangel på plads har kommunen dog ikke kunnet imødekomme erhvervslivets ønsker.

Da det eksisterende erhvervsområde ved havnen ligger tæt på centrum af Køge by, og mange steder er temmelig nedslidt, voksede behovet markant i kommunen for at finde nye arealer til virksomhederne og at byudvikle de gamle erhvervsområder. Køge Kommune fik herefter gennemført et grundigt analysear-

bejde, i forbindelse med de jordarealer som kommunen råder over, med henblik på at investere langsigtet i kommunens udvikling og dermed understøtte kommunens vision på erhvervsområdet.

Fra overskudsjord til by-, havne-, og erhvervsudvikling

I 2007 påbegyndte udvidelsen af Køge Havn med etableringen af et jorddepot, hvor opfyldning med lettere forurenede jord fra de mange byggeprojekter på Sjælland skal bane vejen for etablering af et helt nyt havneområde.

Idéen med projektet har været at understøtte den hastigt voksende transport og logistiklynge omkring Køge med bedre og større havnefaciliteter og dels skabe rum for et stort by- og erhvervsudviklingsprojekt på nogle af de ældre havneområder tæt på centrum af Køge.

Den nye Køge Havn vil sammen med Skandinavisk Transport Center, og den kommende jernbane mellem København og Ringsted over Køge, skabe optimale forudsætninger for intermodal transportløsninger i Køge og dermed optimale rammevilkår for udvikling af en bæredygtig transport og logistiksektor.

Lolland Kommune

Dynamisk vækstregion med Femern Bælt forbindelsen

Lolland Kommunes erhvervmæssige styrkepositioner er indenfor landbrug- og fødevarerhverv, logistik, turisme og vedvarende energi.

Lolland er dog samtidig udfordret i forhold til kommunens beliggenhed, boligudbud og befolkningssammensætning. Der er et lavt uddannelsesniveau og en generelt faldende befolkning.

I samarbejde med Guldborgsund Kommune har Lolland Kommune fået udarbejdet en analyse af Lolland-Falsters fremtidige muligheder og potentiale. I analysen fremhæves det, at den kommende faste forbindelse over Femern Bælt rummer et stort potentiale for Lolland-Falster.

Lolland Kommunes erhvervsstrategi fokuserer både på at løfte områdets image, at udvikle kommunens eksisterende styrkepositioner, og på at tiltrække nye virksomheder og på at skabe en mere kvalificeret arbejdsstyrke til gavn for kommunens virksomheder.

Lolland Kommune vision for erhvervsudviklingen er, at

- blive centrum i den nye Femern Bælt region. Målet er, at Lolland skal have et stærkt brand, nationalt og internationalt, og være et dynamisk og visionært erhvervsudviklingsområde, hvor rammebetingelserne for vækst er optimale.
-

Visionen afspejler Byrådets forventning til erhvervsudviklingen. Strategien afspejler konkrete indsatser, som omfatter videreudvikling af traditionelle indsatsområder i forhold til erhvervsudvikling og særlige satsninger på udvalgte områder.

Efter vedtagelsen af strategien arbejder kommunen målrettet på at realisere dem

- Lolland skal udvikle sig til et centrum i den nye Femern Bælt region. Lolland Kommune er en aktiv medspiller i forhold til både danske strategier og grænseoverskridende samarbejder.
- Lolland skal have et stærkt brand nationalt og internationalt som et visionært og dynamisk erhvervsudviklingsområde med optimale rammebetingelser for vækst. Lolland Kommune har bl.a. lanceret *Energy Tours* hvor erhvervsfolk fra hele verden besøger kommunens mange forsøgsprojekter inden for vedvarende energi.
- Lolland Kommune vil have en kompetent og effektiv service af erhvervsvirksomheder og vil udvikle gode rammebetingelser for erhvervslivet. Lolland Kommune har sammen med Guldborgsund Kommune dannet Business LF som en fælles, slagkraftig aktør inden for erhvervsfremme, turisme og tiltrækning af investeringer.
- Lolland Kommune vil medvirke til at styrke samspillet mellem kulturliv, erhvervsliv og forsknings- og uddannelsesinstitutioner om innovation i de eksisterende virksomheder og i forhold til at skabe rammer for etablering af nye virksomheder. Blandt andre initiativer har Lolland Kommune etableret en vækstfabrik i samarbejde med Guldborgsund Kommune

For Lolland-Falster rummer den faste forbindelse over Femern Bælt en række muligheder for at komme ud af rollen som marginaliseret yderområde. Når infrastrukturen udbygges, kan det være med til at tiltrække nye virksomheder og indbyggere.

Samtidig vil lokal udvikling omkring den faste forbindelse have betydning for hele Femern Bælt regionen – fra Hamborg til Sydsverige. Forbindelsen mellem metropolerne er i dag svag. En dynamisk og sammenhængende grænseregion kan derfor fungere som spyd-

spids for integrationen. På den anden side realiseres disse muligheder ikke af sig selv, og anlæggelsen af en fast forbindelse risikerer endda at stille Lolland Kommune ringere på nogle områder, når den faste forbindelse åbner, og færgedriften indstilles eller nedtones.

Der tales om et 'før, under og efter' byggeriet, så Lolland Kommunes Femern Bælt strategi rækker langt ind i fremtiden. Kommunens fokus er hele vejen igennem at udnytte byggeriet og forbindelsen til at skabe mest mulig lokal vækst og udvikling. Det skal sikres ved, at

- opnå kompensation for tabte arbejdspladser og administrative byrder
- få fuld adgang til den nye infrastruktur
- sikre kvalificeret arbejdskraft til områdets virksomheder
- arbejde for midlertidige camps af ordentlig kvalitet
- støtte op om lokale virksomheders muligheder som underleverandører til anlægsarbejdet
- udnytte den forbedrede infrastruktur til at tiltrække virksomheder med langsigtede interesser på Lolland
- tiltrække så mange service-, transport- og reparationsopgaver til kommunens havne som muligt
- tage initiativ til en samlet strategi for turismens udnyttelse af den faste forbindelse
- aktivt deltage i samarbejdet med relevante tyske myndigheder
- arbejde for at lovgivningen tilpasses et fælles arbejdsmarked

Aabenraa og Sønderborg Kommuner

Grænsetrekanten

Som i andre dele af Danmark kommer væksten ikke af sig selv i det sønderjyske. Aabenraa og Sønderborg kommuner samt Flensborg by samarbejder derfor i "Grænsetrekanten" / "Grenzdreieck" om at udnytte områdets styrker for at skabe vækst og fastholde arbejdspladser i området.

Områdets primære styrke er en god infrastruktur med motorvej E45, Nordeuropas største transportcenter (GateDenmark i Padborg), og Sønderborg Lufthavn, som er et væsentligt aktiv i sammenhængen mellem området og København.

Vision for samarbejdet er, at

- sikre vækst og beskæftigelse i området.
-

I Grænsetrekanten samarbejdes der om infrastruktur, miljøpolitiske spørgsmål, erhvervsfremme, beskæftigelse, regional planlægning, kultur, fælles events og arrangementer. Desuden har en lang række forvaltningsgrupper løst fælles udfordringer og også områdets forsyningsvirksomheder holder fælles ERFA- og inspirationsmøder.

De strategiske mål er:

- samarbejdet mellem erhvervsorganisationerne skal udbygges under det overordnede mål at tiltrække virksomheder/arbejdspladser. Der samarbejdes bl.a. om markedsføring af erhvervsarealer.
- at uddannelsesniveaueet i Grænsetrekanten skal hæves, så områdets virksomheder sikres højt kvalificeret arbejdskraft. Derfor arbejdes der på at styrke samarbejdet mellem regionens universiteter og andre videregående uddannelser. Det samme gælder for samarbejdet mellem de uddannelsesinstitutioner, der udbyder korte og mellemlange uddannelser. Dette arbejde foregår i dialog med uddannelsesinstitutionerne, hvor erfaringsudveksling og gensidig formidling af *best practice* er centrale elementer.
- udvikling af Sønderborg Lufthavn til binational lufthavn i Grænsetrekanten og etablering af en international banegård på grænsen. Mens en undersøgelse om Sønderborg Lufthavn som binational lufthavn allerede kører som et andet Interreg IVa-projekt, vil Grænsetrekanten bidrage til den tilstødende trafikinfrastruktur, f.eks. busforbindelser. Ligeledes bidrager Grænsetrekanten til undersøgelser og analyser vedrørende en grænsebanegård.

Aalborg Kommune

Arktisk Samarbejde

Aalborg Kommune styrker kommunens samarbejde med Grønland og det arktiske område som helhed. Kommunen etablerer derfor *Center for Arktisk Samarbejde*. Centerets etablering markerer, at Aalborg Kommune nu kraftigt styrker den strategiske satsning, der samler de mange samarbejder, der allerede er etableret imellem Grønland og Nordjylland, og skaber en ny og mere synlig platform for samarbejdet mellem Danmark og Arktis.

Centeret etableres i partnerskab med Det Grønlandske Selvstyre, de grønlandske kommuner, den danske stat, Region Nordjylland, Aalborg Samarbejdet og Aalborg Kommune samt erhvervsliv og forsknings- og uddannelsesinstitutionerne i Grønland og Danmark.

Centeret etableres i første omgang som et 2-årigt pilotprojekt i 2013-2014 i Erhvervsafdelingen i Aalborg Kommune med henblik på etablering af et egentligt selvstændigt *Center for Arktisk Samarbejde* fra og med 2015.

Baggrunden for etableringen af Arktisk Samarbejde er vedtagelsen af Kongeriget Danmarks Strategi for Arktis 2011-2020 og EUs stærkt stigende interesse i Arktis og i forlængelse heraf, prioritering af midler til området.

Aalborg Kommunes strategi tager dermed afsæt i det stadigt voksende fokus på de mange nye muligheder og udfordringer, Arktis står overfor.

Danmark har en stærk historisk tilknytning til Grønland, Island og Færøerne. Relationer er blevet opbygget igennem generationer via statsfællesskab, slægtskab, samhandel og samarbejde. Danmarks interesser og samarbejdsrelationer i den arktiske region dækker også fælles interesser med andre nordiske lande samt Rusland, Canada og USA. Det tværnationale samarbejde er blandt andet organiseret i Nordisk Ministerråd og Arktisk Råd.

Samarbejdet mellem Det Grønlandske Selvstyre og Aalborg Kommune er over årene blevet så stærkt, at det er formaliseret og konkretiseret i en række aftaler og netværk, hvoraf de væsentligste er:

- Samarbejdsaftale med Det Grønlandske Selvstyre og Aalborg Havn til 2022
- Samarbejdsaftale imellem Det Grønlandske Selvstyre og Aalborg Kommune
- Venskabsbyaftale imellem Kommuneqarfik Sermersooq og Aalborg Kommune
- Samarbejdsaftale mellem Ilisimatusarfik (Grønlands Universitet) og Aalborg Universitet
- Etablering af CIRCLA – Centre for Innovation and Research in Culture and Learning in the Arctic – på Aalborg Universitet
- Arctic Business Network: netværk med 60 virksomheder i Grønland og Nordjylland
- Arctic Education Network: netværk for uddannelsesinstitutioner i Grønland og Nordjylland

Aalborg har både rammerne og know-how til de mange nye muligheder med nye sejlruter, olie- og mineindustri, aluminiumsproduktion og massive anlægsinvesteringer. Kommunen tiltrækker sig derfor stor international opmærksomhed på det felt. Kommunen har samtidig gode erfaringer med at håndtere de risici, der er forbundet på det lange sigt i forbindelse med udfordringer som forurening og ulykker, (SAR), mangel på arbejdskraft og sikring af udbytte for det grønlandske samfund. Det arktiske samarbejdes muligheder og udfordringer kan derfor kun løftes og håndteres i samarbejde med mange partnere i og udenfor Grønland.

Nordjylland har igennem mange år spillet en væsentlig rolle i forhold til Danmarks aktiviteter i Nordatlanten. Siden 1973, hvor Kgl. Grønlandske Handel flyttede sine aktiviteter til Aalborg, har Grønlandshavnen været basishavn for transport til og fra Grønland. Denne funktion har knyttet stærke bånd mel-

lem Grønland og Aalborg/Nordjylland. Således er mange arbejdspladser i både Grønland og Nordjylland tæt knyttet til dette samarbejde. Mange grønlændere arbejder eller studerer i Aalborg og mange nordjyder arbejder i Grønland, eller har arbejdet der i en årrække.

Det mangesidede og årelange samarbejde imellem Grønland og Nordjylland har derfor dannet grundlag for opbygning af unikke arktiske kompetencer i Aalborg Kommune og Nordjylland, både hos erhvervslivet og virksomhederne, på forsknings- og uddannelsesområdet og hos myndighederne, herunder Aalborg Kommune selv. De kompetencer bringer Aalborg Kommune nu endnu mere i spil i den nye strategiske satsning, Center for Arktisk Samarbejde.

Aktiv bosætningspolitik

Kommunerne har fokus på, at en snæver erhvervpolitisk indsats ikke gør det alene. Erhvervs politik handler i dag ikke kun om at skabe gode rammer for virksomhederne. Rammerne for medarbejdernes dagligdag og livsvilkår skal også tænkes med. Attraktive bosætningsmiljøer, et rigt varieret kulturliv samt gode rekreative områder er vigtige i forhold til at tiltrække og fastholde kvalificeret arbejdskraft

Roskilde Kommune Musicon i Roskilde

Utraditionel byudvikling giver resultater

Musicon i Roskilde skal over de næste 15 år udbygges til en kulturbydel med boliger, erhverv, detailhandel, koncertsteder, caféer og ikke mindst Danmarks kommende rockmuseum og Roskilde Festivals nye hovedkvarter. Der er planer om 650 boliger og 2.000 nye arbejdspladser.

Allerede i dag er der aktiviteter i området med bl.a. kreative virksomheder, danseteater, øvelokaler, kunstnerværksteder, skate- & eventhal samt det prisbelønnede regnvandsanlæg/aktivitetsområde Rabalder Parken. Musicon huser omkring 35 firmaer, foreninger og kulturinstitutioner, ligesom der allerede er bygget 196 ungdomsboliger.

Området, der breder sig over 250.000 m², har tidligere rummet en betonfabrik og de rå industrihaller udlejes i dag til events. Sidste år var der flere end 70 arrangementer i bydelen. Senest er udbygningen af Roskilde Tekniske Skole i gang, og byggeriet af Danmarks Rockmuseum i gang sættes februar 2015. Sideløbende arbejdes der på en række erhvervsprojekter.

Udviklingsstrategi

Udviklingen af Musicon er radikalt anderledes end andre nye byområder. I stedet for en masterplan som "låser" udviklingen i et bestemt spor på et (for) tidligt tidspunkt, sker udviklingen af Musicon løbende i et tæt samarbejde mellem Roskilde Kommune og kultur- og erhvervsaktører.

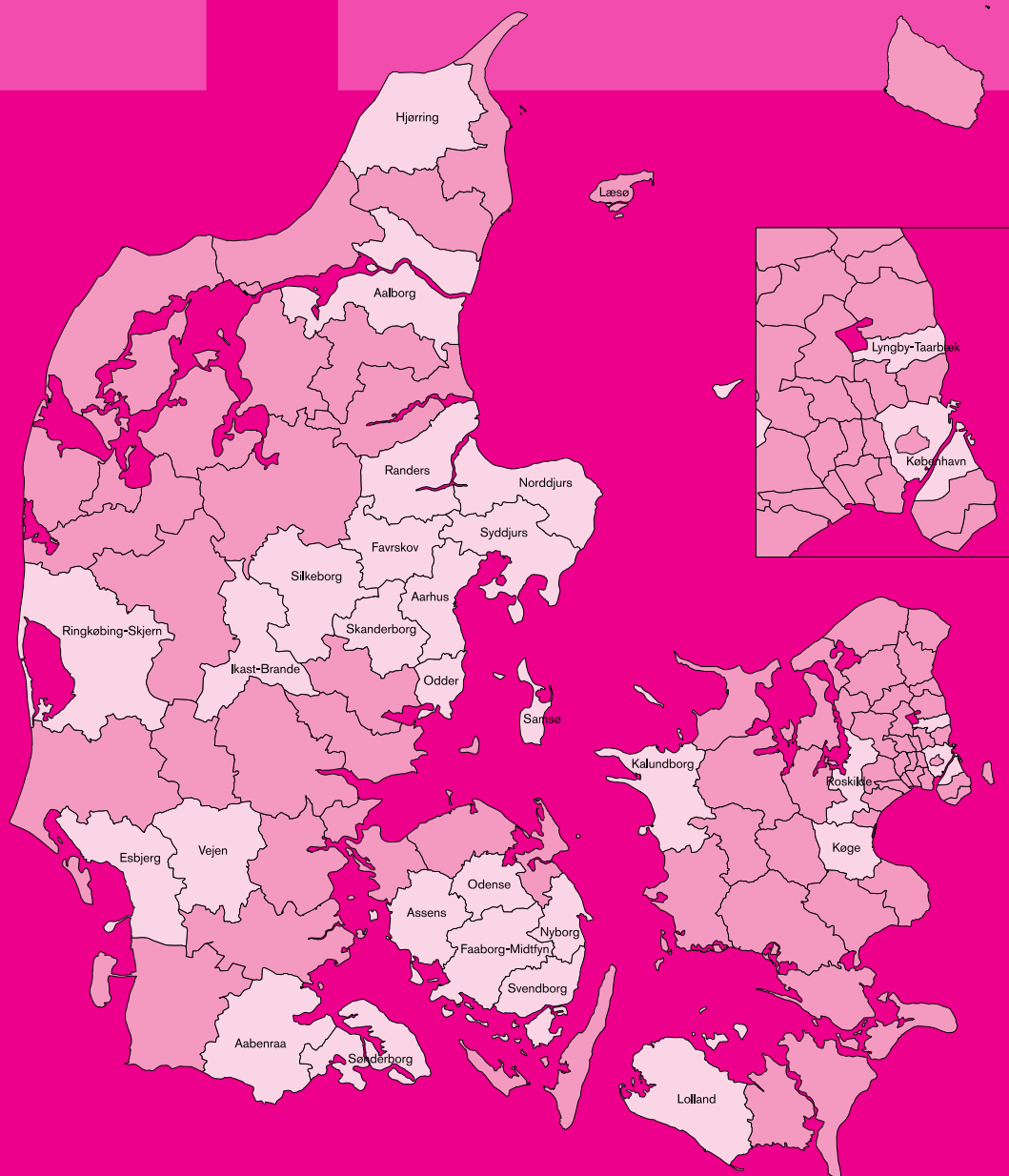
Brug af midlertidige aktiviteter er et centralt værktøj i strategien. Det kan fx være enkeltstående events eller længerevarende kultur- eller erhvervsprojekter, der lejer sig ind i en bygning i en årrække.

Midlertidige aktiviteter skaber "livet før byen", tiltrækker besøgende og illustrerer nye måder at bruge områder og bygninger på. Aktiviteterne inspirerer til den varige by og er med til at ændre synet på Musicon - fra forladt industrigrund til et kreativt, musisk byområde.

Roskilde Kommune blev i 2012 præmieret med Byplanprisen for sin udviklingsstrategi for Musicon med regnvandsanlægget og aktivitetsområdet Rabalder Parken som eksempel.

Kommuner i publikationen

KL har tilstræbt en vis geografisk og størrelsesmæssig spredning mellem de udvalgte 28 kommuner i publikationen. Udvælgelsen er baseret på, at kommunerne repræsenterer forskellige rammevilkår og udfordringer, der kan medvirke til at beskrive variationen og bredden i forhold til kommunal erhvervsfremme og byudvikling, beskæftigelses- og uddannelsesindsatsen i kommunerne.

Det skal derfor understreges, at de kommuner, som ikke indgår i publikationen, også har særdeles gode eksempler på indsatser og visionære erhvervs politikker. Udvælgelsen af de 28 kommuner er udelukkende ud fra et behov om at afgrænse, da der findes et utal af gode erhvervs politiske indsatser i alle af landets 98 kommuner. Publikationen er derfor også langt fra udtømmende i forhold til, hvad den enkelte kommune prioriterer i sin erhvervsstrategi. Dertil har den kommunale erhvervs politik et utal af forskellige virkemidler og udvælgelsen afspejler de meget forskellige rammevilkår, som kommunerne kan tage i anvendelse for at skabe gode rammer for lokal vækst.

De udvalgte 28 kommuner i publikationen dækker 46 pct. af landets borgere, 45 pct. af alle virksomheder og 49 pct. af alle beskæftigede i Danmark. Jf. tabel 1, udgør de udvalgte kommuner dog i store træk et repræsentativt udsnit i forhold den samlede andel på landsplan.

Tabel 1: Statistik for kommuner i publikationen

	Antal	Andel
Borgere	2.596.284	46%
Virksomheder	127.510	45%
Beskæftigede	1.300.151	49%

Anmærkninger: Andel er i forhold til landsgennemsnittet

Kilde: Danmarks Statistik

Størrelsesforholdet af virksomheder i de udvalgte kommuner jf. tabel 2, er stort set identisk med landsgennemsnittet. Virksomheds sammensætningen i de udvalgte eksempler udgør derfor ligeledes et repræsentativt udsnit af virksomheder på landsplan.

Tabel 2: Størrelse på virksomheder

Antal medarbejdere	Kommuner	DK
	Andel	Andel
1	41,8%	42,9%
2-4	25,4%	25,4%
5-9	14,1%	13,8%
10-19	9,4%	9,1%
20-49	6,1%	5,8%
50-99	2,0%	1,8%
100+	1,3%	1,2%

Anmærkninger: Andel er i forhold til det samlede antal virksomheder. Kommuner er summen af de 28 kommuner, som har bidraget til publikationen

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 3 viser andelen af virksomheder opgjort efter branche. Det ses af tabellen, at erhvervs sammensætningen i de 28 kommuner

i store træk også er identisk med erhvervs sammensætningen på landsplan.

Tabel 3: Antal virksomheder opgjort efter område og branche

Branche	Kommuner	DK
Landbrug, skovbrug og fiskeri	9,1%	10,9%
Råstofindvinding	0,1%	0,1%
Industri	5,1%	5,4%
Energiforsyning	0,4%	0,4%
Vandforsyning og renovation	0,5%	0,6%
Bygge og anlæg	8,4%	9,9%
Handel	17,6%	17,5%
Transport	3,9%	4,4%
Hoteller og restauranter	5,4%	4,7%
Information og kommunikation	4,8%	4,1%
Finansiering og forsikring	2,0%	1,9%
Ejendomshandel og udlejning	5,9%	5,7%
Videnservice	10,4%	9,4%
Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service	4,6%	4,8%
Offentlig administration, forsvar og politi	0,7%	0,7%
Undervisning	2,7%	2,6%
Sundhed og socialvæsen	10,4%	9,8%
Kultur og fritid	2,2%	2,0%
Andre serviceydelser mv.	5,4%	5,1%
Uoplyst aktivitet	0,1%	0,1%

Anmærkninger: Kommuner er summen af de 28 kommuner, som har bidraget til publikationen

Kilde: Danmarks statistik

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S
Tlf. 33 70 33 70
kl@kl.dk
www.kl.dk

Produktionsnr. 830046
ISBN 978-87-92907-19-6